

GYENESDIÁSI BÖLCSŐDE és ÓVODA
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA
2018

Készítette:

VILÁGOS CSABÁNÉ
Intézményvezető

TARTALOMJEGYZÉK

I. Jogszabályi háttér.....	4
II. Intézményünk bemutatása	6
1. Az óvoda jellemző adatai	6
2. Rövid történeti háttér	6
3. Intézményi „Jógyakorlatok”	8
4. Az intézmény szakmai elismerései	8
5. Az intézmény sikeres pályázatai	8
6. A Gyenesdiási Bölcsőde és Óvoda rendszerábrája	9
III. Az óvoda helyi nevelési alapelvei, értékei, célja	10
1. Értékeink, alapelveink	10
2. Céljaink	11
IV. Gyermekkép, óvodakép - a nevelés rendszere.....	12
1. Gyermekkép	12
2. Óvodakép	12
V. Az óvodai nevelés feladatai	15
1. Az egészséges életmód alakítása	15
2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés	18
3. Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	22
VI. Az óvodai élet megszervezés.....	26
1. Személyi feltételek	26
2. Tárgyi feltételek	28
3. Az óvodai élet napi- és heti ritmusa	29

VII. Az óvoda kapcsolatrendszere	30
1. Kapcsolat a családdal	30
2. Kapcsolat külső intézményekkel	33
VIII. Az óvodai élet tevékenységformái és az óvodapedagógus feladata.....	36
1. Játék	36
2. Verselés, mesélés	38
3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	40
4. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	42
5. Mozgás	43
6. Külső világ tevékeny megismerése	45
7. Munka jellegű tevékenységek	49
8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás	51
IX. Gyermekvédelem.....	52
X. A gyermekek esélyegyenlősége	56
1. Esélyegyenlőségi intézkedési terv	56
2. A hátrányos helyzetű gyermekek integrációja	58
XI. Az integrált óvodai nevelés	61
XII. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelése	62
XIII. Legitimációs záradék.....	63

I. Jogszabályi háttér

- 277/1997. (XII.22.) Korm. rendelet a pedagógus-továbbképzésről, a pedagógus szakvizsgáról, valamint a továbbképzésben részt vevők juttatásairól és kedvezményeiről
- A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. Évi XXXI. törvény
- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. Évi CXC. törvény
- 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről (Nkt.)
- 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- 20/2012. (VIII.31.) EMMI-rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről
- 363/2012. (XII.17.) Kormányrendelet az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjáról
- 15/2013. (II.26.) EMMI-rendelet a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről
- 326/2013. (VIII.30.) Korm. rendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról
- A gyermekvédelem törvény 2013. szeptember 1-jétől hatályos 67/A. §-a
- 2015. évi IX. törvény a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény módosításáról
- 3/2015. (I.28.) Korm. rendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról szóló 229/2012. (VIII.28.) Korm. rendelet módosításáról
- 12/2015. (II.27.) EMMI-rendelet az egyes szociális és gyermekvédelmi, gyermekjóléti tárgyú miniszteri rendeleteknek a segélyezési rendszer átalakításával összefüggő módosításáról
- 18/2015. (III.31.) EMMI-rendelet a köznevelési szakértői tevékenység, valamint az érettségi vizsgaelnöki megbízás feltételeiről szóló 15/2015. (III.13.) EMMI-rendelet módosításáról
- 22/2015. (IV.21.) EMMI-rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII.31.) EMMI-rendelet módosításáról
- 32/2015. (VI.19.) EMMI-rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII.31.) EMMI-rendelet módosításáról
- 2015. évi LXV. Törvény a nemzeti köznevelésről szóló 2011. Évi CXC. Törvény módosításáról
- 2015. évi LXIII. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. Évi XXXI. törvénynek az ingyenes bölcsődei és óvodai gyermekétkeztetés kiterjesztése érdekében történő módosításáról

- 89/2015. (IV.9.) Korm. rendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. Évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról szóló 326/2013. (VIII.30.) Korm. rendelet módosításáról
- 143/2015. (VI.12.) Korm. rendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról szóló 229/2012. (VIII.28.) Korm. rendelet módosításáról
- 13/2018. (VI. 14.) EMMI rendelete a 2018/2019. tanév rendjéről
- 137/2018. (VII.25.) Kormányrendelet az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII.17.) Kormányrendelet módosításáról

II. Intézményünk bemutatása

1. Az óvoda jellemző adatai:

Az óvoda neve:	Gyenesdiási Bölcsőde és Óvoda
Címe:	Gyenesdiás, Bartók Béla u. 1.
Telefon:	83/311-490
Az óvoda vezetője:	Világos Csabáné
A csoportok száma:	6
Férőhelyek száma:	150
Fenntartója:	Gyenesdiás Nagyközség Önkormányzata
Címe:	Gyenesdiás, Kossuth u. 97.
Telefon:	83/312-737

2. Rövid történeti háttér

Községünk, Gyenesdiás a Keszthelyi-hegység lábánál fekszik, része a nyugat-balatoni régiónak.

Helyzetéből adódóan nagy a térség idegenforgalma. A község lélekszáma 2015 –re több mint 4 ezer fő. Ennek következtében a gyermeklétszám is folyamatosan emelkedik. A település jól kiépített infrastruktúrával rendelkezik, mely fokozatosan tovább fejlődik. A többnyire kétgenerációs családok megélhetését a vendéglátás biztosítja. A családok lakáskörülményei jók, csupán néhány százalékuk nem rendelkezik saját házzal. Jellemző az egy-két gyermek, egyre több a háromgyermekes család.

Intézményünk 1968-ban nyári óvodaként kezdte meg működését. 1972 szeptemberétől egész évben nyitva tartó óvodává vált. 1976-tól két csoporttal, majd az 1980-ban történt bővítés után 3 csoporttal rendelkezett. A gyermeklétszám növekedése miatt – mely főleg a beköltözésekből adódott – a 75 férőhelyes óvodánk kicsinek bizonyult. 1998-ban megtörténtek azok a bővítési, átalakítási munkálatok, melyek mellett zavartalanul végezhattük nevelőmunkánkat már 4 csoportban.

Intézményünk 2004 szeptemberétől 5 csoportban fogadta a gyermekeket.

2007 szeptemberétől Gyenesdiás Község Önkormányzata és Várvolgy Község Önkormányzata Intézményfenntartó Társulásban működtette tovább intézményeit, melynek székhelye Gyenesdiás lett. 2007-től így összesen 7 csoportban folyt a nevelőmunka, Várvolgyön 2, Gyenesdiáson 5 óvodai csoport működött.

2008. október 27-től Gyenesdiás Önkormányzata létrehozott egy 1 csoportos bölcsődét, mint a gesztor óvoda szakmailag önálló intézményegységét. A bölcsőde munkáltatója az óvoda vezetője lett, a bölcsődében a szakmai tevékenységet egy megbízott szakmai vezető látja el.

Az intézmény így, többcélú intézménnyé vált. *A bölcsődei intézményegység önálló szakmai programmal rendelkezik.*

2009 szeptemberétől az óvodai túljelentkezések miatt egy kis létszámú, tiszta csoport létrehozása vált szükségessé, mely azóta is hasonlóan működik, mivel a szülők részéről igény mutatkozik az azonos életkorú gyermekek közé való beíratása. Így az intézmény 6 csoporttal rendelkezett.

2011 szeptemberétől a meglévő intézményi társulás bővült, csatlakozott Zalavár Község Önkormányzata, így az intézmény már három óvodai feladatellátási hellyel működött tovább összesen 9 óvodai csoporttal.

2013. június 30-ával megszűnt az Intézményfenntartó Társulás. A Gyenesdiási Bölcsőde és Óvoda egy óvodai és egy bölcsődei feladatellátási hellyel működik, 6 óvodai és 2 bölcsődei csoporttal.

Az 1996-ban megjelenő Országos Óvodai Alapprogram alapján írtuk meg önálló Helyi Nevelési Programunkat, melyben a sok évtizedes tapasztalatunk megfogalmazása, a reform- pedagógia, a helyi sajátosságok, a kialakult jó gyakorlat kapott helyet. 1995 óta kiemelt figyelemmel foglalkozunk a környezeti neveléssel, környezetvédelemmel. Az ezzel kapcsolatos ünnepek, szokások is immár hagyománnyá váltak.

2006-tól a HEFOP 3.1.3. projekt megvalósításával a kompetencia alapú nevelést valósíthattuk meg az Óvodai Programcsomag segítségével. A projekt megvalósítását a HOP átdolgozása követte. Az átdolgozott programban figyelembe vettük az SNI gyermekek nevelésének irányelveit, céljait, feladatait, biztosítva ezzel az egyenlő hozzáférés lehetőségét minden kisgyermek számára.

Többször módosított nevelési programunk alapjaiban nem változott. Az átdolgozásnál a megvalósíthatóságot, a készség, képesség, attitűdfejlesztés lehetőségeit emeltük ki, teret engedve a pedagógiai szabadságnak. Az elmúlt évek tapasztalatai azt bizonyítják, hogy gyermekeink szeretnek óvodába járni, érdeklődők, kíváncsiak, nyitottak a környező világra, tevékenységükben kreatívak. Nevelési programunk eredményeként gyermekeink 6-7 éves korukra rendelkeznek azokkal az alapélességek, amelyek alkalmassá teszik őket az iskolakezdésre.

2007 évben a Zala Megyei Közgyűlés Pedagógiai Nívódíjat adományozott a nevelőtestületnek kiváló és példaértékű nevelő-oktató munkájáért.

2009-től ezt a munkát segítette tovább a TÁMOP 3.1.4. projekt, mely megvalósításával tovább gazdagíthattuk nevelési gyakorlatunkat.

Programunk átdolgozásakor érvényesítettük a kompetenciaalapú program alapelveit, elméleti alapvetéseit. A fenntarthatóság biztosítása érdekében, óvodánk minden csoportjának, valamint a tagintézmény két csoportjának is lehetősége lett a kompetenciaalapú program gyakorlatának megismerésére és bevezetésére. Egyes részeinek kipróbálására a kompetenciaalapú nevelést folytató csoportok óvodapedagógusainak segítségével, és belső továbbképzések megszervezésével vált lehetőség.

Intézményünkben „jógyakorlatok” kidolgozására került sor, feltöltöttük az aktuális internetes felületre.

3. Intézményi „Jógyakorlatok”:

- * „Zöld hetek” Zöld szemlélet elméletben és gyakorlatban
- * HANGOLÓDÓ Óvoda-Iskola Átvezető Program
- * Mozgással az egészségéért

4. Az intézmény szakmai elismerései:

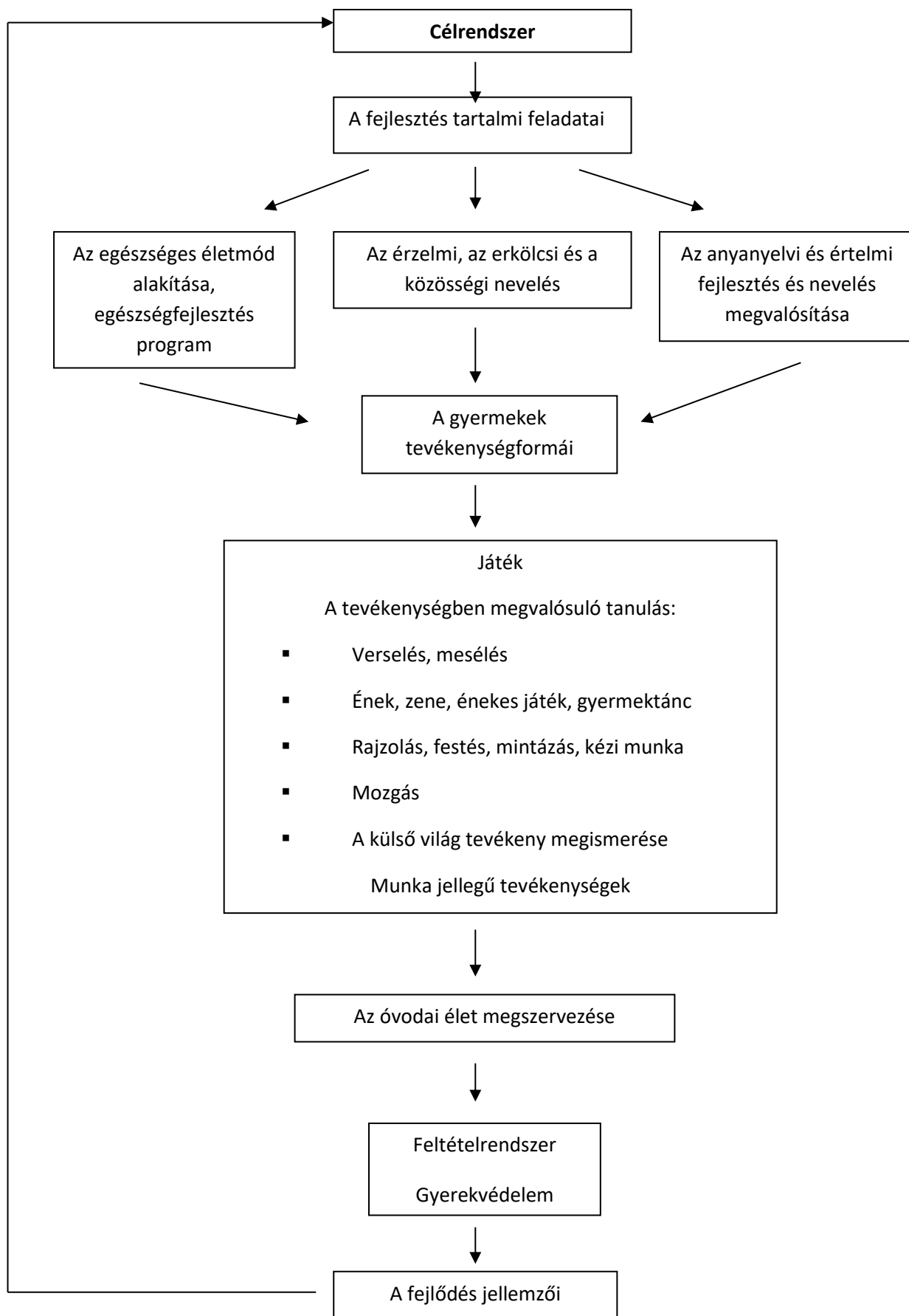
- * 2006 Zöld Óvoda cím
- * 2007 Nívó díj
- * 2008 Zöld Óvoda
- * 2001 Zöld Óvoda
- * 2013 Örökös Zöld Óvoda
- * 2014 Minősített Referenciaintézmény
- * 2014 Bázisóvoda

5. Az intézmény sikeres pályázatai:

- * 2006: HEFOT-3.1.3. Felkészítés a kompetencia-alapú oktatásra- Nyitottság, eredményesség, hatékony fejlesztő munka, szakmai kiválóság.
- * 2009: HEFOP-3.1.3./B Játékosság és humor az óvodáskorú gyermekek megismerésének és fejlesztésének rendszerében.
- * 2009: TÁMOP-3.1.4. Gyenesdiási innováció a közoktatásban.
- * 2010: TÁMOP-3.1.7. Hálózati tanulás segítése, mintaadói tartalmak közvetítése. Kompetencia alapú oktatás – óvodai programcsomag alkalmazása, és Zöld Hetek – Zöld szemlélet elméletben és gyakorlatban.
- * 2012: TÁMOP-6.1.2. Gyenesdiási Óvodás Gyermekek Egészségmegőrző programja.
- * 2018: Boldog Óvoda cím – „Boldogságóra” program alkalmazása a pozitív pszichológia módszereivel

6. A Gyenesdiási Bölcsőde és Óvoda rendszerábrája

III. Az óvoda helyi nevelési alapelvei, értékei, céljai

Az óvodai nevelés eddigi hazai eredményeinek figyelembevételével, a saját jógyakorlataink tapasztalataira építve fejlesztjük óvodánk nevelésében résztvevő gyermekeinket.

1. Értékeink, alapelveink:

- Tiszteletben tartjuk a gyermekek szabadságjogait, a családi nevelésben meglévő hagyományokat s egymást megerősítve emberré nevelünk.
- A gyermeki személyiség tiszteletén, szereteten alapuló gyermekközpontú nevelés.
- A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvodák kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet töltenek be.
- A gyermek megbecsülése, jogainak biztosítása.
- Nagyon sajátos pedagógiai helyzetekben, személyiségünk teljességével hatunk a gyermeki személyiség egészére.
- A pedagógus személyisége, modell.
- A gyermekek joga, hogy a nekik megfelelő nevelést, gondoskodást kapják, olyan rugalmas rendszerben, amely igazodik egyéni szükségletükhöz, életkorukhoz, egyéni sajátosságaikhoz, fejlődési ütemükhöz – különös tekintettel a kiemelt figyelmet igénylő gyermekekre.
- A gyermek fejlődésének alapja a biztonságérzet, amelyhez elengedhetetlen az egyéni bánásmód.
- A játék önkéntes, a gyermek legelemibb pszichikus szüksége, a legfőbb élményforrás, a személyiségfejlesztés színtere, a készségek, képességek, és kompetenciák fejlesztésének leghatékonyabb módja.
- Az óvodapedagógus lehetőséget teremt, hogy a gyermek a játékon, az alkotómunkán keresztül szerezzen olyan élményeket, tapasztalatokat, amelyek a tanulás örömeinek átélését teszik lehetővé.
- A valódi tudás az, amit cselekvésen keresztül sajátít el, a játékba integrált önkéntes és cselekvéses tanulás az óvodai tanulás útja.
- Az óvodai nevelés komplex, hiszen az elméletileg elkülönült nevelési területek egységet alkotnak.
- A pedagógiai etika elveit figyelembe véve biztosítjuk a szülőket a titoktartásról, és tiszteletben tartjuk a családok belső szokásait, ügyeit.
- Tudatosan törekszünk a másság elfogadására és elfogadtatására, a konfliktustűrő egészséges tolerancia kialakítására.

- Az óvodáskorú gyermek érzelmileg túlfűtött, ezért fontos, hogy pozitív hatások, élmények érjék.
- A gyermek találja meg helyét a közösségben, válják igényévé az együttműködés.
- A szokásrendszer biztonságot nyújt a gyermek számára, segít a szabályok elsajátításában, megalapozza következő fejlődési szakaszát, később a felnőtté válás feltétele.
- A környezettudatos viselkedés magalapozása a felnőttek példáján keresztül.
- A családi nevelés közelítése az óvodai neveléshez, hiszen a személyiségfejlődésben meghatározó az együttnevelés, az azonos szokásrend.

2. Céljaink:

- Az óvodás gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődésének, a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítése, az életkori és egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a különleges gondozást igénylő gyermekek ellátását is).
- A gyermeki aktivitás, motiváltság, kíváncsiság ébrentartása és kielégítése, a kreativitás előtérbe helyezése és a kompetenciaérzés kialakítása, fenntartása.
- A környezetében biztonságosan eligazodó, azzal harmóniában élő, azt szerető, a máságot elfogadó, hagyományainkat ápoló gyermekek nevelése.
- A tanköteles korú gyermekek rendelkezzenek azokkal a kompetenciákkal, melyek alkalmassá teszik őket az iskolai élet megkezdésére.
- Minden gyermek a mai kor elvárásainak megfelelő színvonalas nevelésben részesüljön.
- A megfelelő életritmus, a helyes napirend kialakítása, a fokozott mozgásigény kielégítése.

IV. Gyermekkép, óvodakép - a nevelés rendszere

*„Osztani magad – hogy így sokasodjál
Kicsikhez hajolni – hogy magasodjál,
Hallgatni őket – hogy tudd a világot,
Róluk beszélni – ha szólsz a világhoz...”
(Váci Mihály)*

1. Gyermekkép

Sokoldalú, harmonikusan fejlett személyiségű gyermekek nevelése a célunk.

Arra törekszünk, hogy gyermekeink:

- * Legyenek mindig derűsek és őrizzék meg sokáig őszinte mosolyukat.
- * Őrizzék meg természetes kíváncsiságukat, óvják – védjék, alakítsák környezetüket.
- * Bontakozzon ki kreativitásuk, személyiségük
- * Tiszteljék egymást és a felnőtteket.
- * Valósítsák meg önmagukat

A gyermekfejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg.

Ebben az életkorban az igazi ismeret az, amit a gyermek önmaga szerez meg. Mindennek az alapja, hogy a gyermek érdeklődésére és cselekvésére, előzetes tudására, tapasztalataira épüljön az ismeretanyagot is tartalmazó tevékenységrendszer.

Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakoztatásának elősegítésére törekszik, biztosítva minden gyerek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek. Nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

2. Óvodakép

Az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépéséig.

Az óvoda funkciói:

- * óvó-védő
- * szociális
- * nevelő-személyiségfejlesztő

Az óvodai nevelés az alapelvek megvalósítása érdekében gondoskodik:

- a gyermeki szükségletek kielégítéséről, az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről;

- a testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakításáról; a gyermeki közösségben végezhető sokszínű- az életkornak és fejlettségnek megfelelő – tevékenységről, különös tekintettel, a mással nem helyettesíthető játékról.

E tevékenységeken keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltségtartalmakról, az emberi értékek közvetítéséről; a gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetről.

Biztosítjuk az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének optimális feltételeit.

Az óvoda közvetetten segíti az iskolai közösségbe történő beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődését.

Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete segíti a gyermek környezettudatos magatartásának kialakulását:

- Az óvodában komplex nevelés folyik. A nevelési területek elméletileg differenciáltak, elkülönültek, a gyakorlatban azonban a tárgyi koncentráció elvének megfelelően egységet alkotnak.

- Óvodánk pedagógiai gyakorlata, csakis a családi nevelésre építve, annak céljait és eredményeit figyelembe véve lehet eredményes.

- Környezetünk gazdagsága kimeríthetetlen kincsestára az ismereteknek, tapasztalatok szerzésének.

- Az egészséges életmódra neveléssel szemléletváltásra ösztönzünk. Az eddigi tapasztalatok azt mutatják, hogy a szülők képesek változtatni gyermekeik kedvéért. Az e téren elért eredményeinkre, hagyományainkra büszkék vagyunk.

- Külső és belső környezetünket úgy alakítjuk, hogy az családi értékeket, érzelmeket sugárzó legyen. Legfőbb törekvésünk, hogy a ránk bízott kisgyermek az óvodában töltött 3-4 év alatt boldogan, kiegyensúlyozottan, biztonságban éljenek!

- Tájékoztatjuk a szülőket, hogy nyomon követhessék gyermekük óvodai fejlődését, lehetőséget biztosítunk, hogy megfigyelhessen, kérdezhesen, javasolhasson, kezdeményezhessen. A nevelés aktív közreműködője legyen!

- Nem csak az egészséges gyerekeknek van joga a boldog gyermekkorhoz, ezért mi felvállaljuk azoknak az alapító okiratban felsorolt, enyhén sérült kisgyermeknek a nevelését, akik közösségben foglalkoztathatók.

- A speciális gondozást igénylő gyermekek fejlesztését szakemberek (gyógypedagógus, logopédus, fejlesztőpedagógus) végzik az előírt óraszámokban, amelyhez biztosítjuk a feltételeket.
- Programunk írásánál felhasználtuk eddigi tapasztalatainkat, az óvodapedagógia eredményeit. Abból az egyszerű megállapításból indultunk ki, hogy amióta óvoda létezik, központi törekvés a gyermeki személyiség fejlesztése, a tartalmi munka színvonalának javítása, ehhez a személyi és tárgyi feltételek biztosítása.
- Az óvodai nevelésünkben alkalmazott pedagógiai intézkedéseket a gyermek személyiségéhez igazítjuk.
- A hazájukat elhagyni kényszerülő családok (a továbbiakban: migráns) gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, a interkulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelmét.

V. Az óvodai nevelés feladatai

Feladatunk az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése.

Ezen belül Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja három általános feladatot jelöl meg:

- * az egészséges életmód alakítása,
- * az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés,
- * az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

1. Az egészséges életmód alakítása

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel kialakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése ebben az életkorban megalapozó jelentőségű, éppen ezért kiemelten fontos!

Segíti az óvodáskorú gyermek szükségleteinek kielégítését, növekedését, fejlődését; hozzájárul egészségének védelméhez, edzéséhez.

Biztosítja a jó közérzetet, az óvodai egészségügyi szokások elsajátításával, gyakorlásával.

Ahhoz, hogy egészséges gyermeket nevelhessünk, feltétlenül szükséges a megfelelő környezet biztosítása. Fontos, hogy óvodánk feltételrendszere, nevelési hatásai segítsék elő a gyermekek optimális fejlődését.

Célja:

- Testi - lelki - szellemi harmónia kialakítása = egészség.
- Olyan igény felkeltése, melynek eredménye az egészséges életszemlélet.

Feladatok:

- A gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése.
- A harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése.
- A gyermeki testi képességek fejlődésének segítése.
- A gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése;
- Az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlenzsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása;

- A gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása.
- A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása;
- Megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó, prevenció és korrekció testi, lelki nevelési feladatok ellátása.
- Helyes életritmus kialakítása.

a) Egészséges környezet:

- Megteremtjük a gyermek egészséges testi, lelki fejlődéséhez, biztonságához szükséges belső és külső környezeti feltételeket.
- Biztosítjuk a mozgás, levegőzés mindennapi lehetőségét.
- A csoportszobákban rendszeresen szellőztetünk.
- A berendezés a gyermekek méretének megfelelő;
- Intézményünkben jellemző a természetes anyagok dominanciája, az ízlésformáló, esztétikus környezet.
- A környezet szépségét, az egészség védelmét csak tisztasággal lehet fenntartani, ezért elengedhetetlen a naponkénti alapos takarítás, fertőtlenítés.

b) Preventív egészségmegőrzés:

- Napi légfürdőzés, szabad mozgás biztosítása.
- A beteg gyermek elkülönítése az erre kialakított elkülönítő szobában.
- Veszélyes rendellenességek korai kiszűrése (nagyothallás, látásproblémák, stb.).
- Tartási rendellenességek prevenciója, korrekciója (ld. mozgás).

c) Étkezés

- Az étkezde és a szülők bevonásával próbálunk tenni azért, hogy a gyermek étrendje segítse az egészséges testi fejlődést.
- A több éve bevezetett vitamin napok kibővítését tervezzük, heti „salátatál” készítésével.
- Alkalmanként egészségnapokkal segítjük a családok étkezési szokásainak alakítását.

- Az évszaknak megfelelően természetes vitaminok, zöldség, gyümölcs, gyógyteák rendszeres fogyasztását biztosítjuk – a szülők bevonásával.
- Hagyományápolásunkban „vonzó” feladat az ünnepre jellemző étel elkészítése a gyermekek közreműködésével (karácsonyi mézes, húsvéti kalács, salátatál, stb.)
- Megteremtjük a kulturált étkezés feltételeit.
- Elfogadjuk az egyéni különbségeket, különös tekintettel arra, ha azt betegség okozza.

d) Testápolás

- A testápolás a gyermekek egészségének védelmét, testük, ruházatuk gondozását, rendszeres és szükség szerinti tisztálkodásukat és tisztaság iránti igényüket fejleszti.
- Megteremtjük, elmélyítjük a gondozáshoz szükséges bensőséges kapcsolatot felnőtt és gyermek között.
- A család gondozási szokásait igyekszünk összehangolni az óvoda gondozási szokásaival.
- A gyermekeknek mindig annyi segítséget adunk, amennyire szükségük van.
- Figyelmet fordítunk a gyermekek testi higiéniájára és egészségére.

e) Öltözködés

- A kényelmes, réteges öltözet a gyermekek egészségének megőrzését szolgálja.
- A ruha fejleszti az ízlést, és hangsúlyozza a kislányos és fiús jegyeket.
- Sarok nélküli, bokatartós cipő használata ajánlott és elfogadott.
- Cserecipő, ruházat, fehérnemű a szülők által biztosított.

f) Pihenés, alvás

- A gyermek fejlődéséhez elengedhetetlen a megfelelő pihenés.
- Délutáni pihenés előtt mesével, énekkel altatunk, figyelünk a zaklatott, nyugtalan gyerekekre.
- Megteremtjük a nyugodt pihenés feltételeit.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Testápolással kapcsolatos mindennapi szükségleteiket életkoruknak megfelelően, segítség nélkül végzik.
- Kiszolgálják önmagukat, önállóan tevékenykednek.
- Helyesen használják az evőeszközöket.
- Igénylik az asztal esztétikus rendjét és étkezés közben kulturáltan viselkednek.
- Öltözködésben önállóság és rendszeret jellemzi őket. Saját személyük és környezetük gondozottságára, rendjére ügyelnek. Holmijukra vigyáznak.
- Észreveszik elvégezhető feladataikat és segítséget nyújtanak társaiknak, valamint a felnőtteknek.
- Igénylik a levegőn való tartózkodást, mozgást.

2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

„A szeretet szeretetet szül” / Maslow/

A gyermeki magatartást az érzelmi dominancia jellemzi. Különösen ezért kötelességünk biztosítani számukra az érzelmi biztonságot, az állandó értékrendet, derűs, családias légkört, a kiegyensúlyozott, szeretetteljes bánásmódot.

Mindezt szükséges, hogy

- a gyermeket már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások érhék;
- az óvoda alkalmazottai és a gyermek, a gyermekek, valamint az óvodai alkalmazottak közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze;
- az óvoda egyszerre segítse a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, éntudatának alakulását, és engedjen teret önkifejező törekvéseinek;
- az óvoda nevelje a gyermeket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól.

A személyes, bensőséges kapcsolat kialakításához egyéni, differenciált bánásmód szükséges, amely minden gyermeket megillet.

Ahhoz, hogy a gyermekekben is kialakuljon a szeretet, őszintén, kedvesen forduljunk feléjük.

A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógus, az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modellértékű szerepet tölt be.

Az „én” fejlődéséhez a 3-7 éves szakasz kiemelt jelentőségű. A 3-4 évesre jellemző önérvényesítő „én” –es magatartásról a 7 éves korra eljut az együttműködő, kezdeményező szociális magatartás szintjére, ez csak csoportban valósítható meg.

Célja: Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldre és családhoz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

Feladatok:

A szocializáció szempontjából meghatározó

- a közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása,
- a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (mint például: az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség) és
- akaratának (ezen belül: önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának),
- szokás és normarendszerének megalapozása.

a) Az érzelmi szocializáció és feltételeinek megteremtése:

- A csoport légkörét a teljes és kölcsönös bizalom hassa át.
- Otthonos környezet, megfelelő játszóhelyek kialakítása.
- A rugalmas napirend, a derűs légkör a nyugalom biztosításának egyik feltétele.
- Az óvodapedagógus-gyermek, gyermek-dajka, gyermek-gyermek kapcsolatot pozitív érzelmi töltés jellemezze.
- A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló, enyhén érzékszervi vagy beszéd fogyatékos gyermekek nevelése speciális ismereteket, sajátos törődést igényel, szükség esetén megfelelő szakember (pszichológus, logopédus, gyógypedagógus stb.) közreműködésével.
- A Kerek Erdő és a Napsugár csoportban havi rendszerességgel tartunk „Boldogságórát”.

Célja: a pozitív pszichológia kutatásainak eredményeire építve és annak módszereit alkalmazva, csoportos és egyéni gyakorlatok közben ismerjék meg a gyermekek a boldogság fő összetevőit. Mindeközben növekszik boldogság szintjük.

Témái:

- * a hála gyakorlása
- * az optimizmus gyakorlása
- * társas kapcsolatok ápolása
- * boldogító jó cselekedetek
- * célok kitűzése és elérése
- * megküzdési stratégiák
- * apró örömeik élvezete
- * a megbocsátás gyakorlása
- * testmozgás
- * fenntartható boldogság

b) Az érzelmi élet és a szocializáció színterei:

* **Beszoktatás**

- Minden pedagógus és dajka azon fáj, hogy a gyermekek első napjait jó hangulatúvá, derűs tegye, hiszen a későbbiekre nézve meghatározó élmény lehet.
- Ismerkedési napon, ill. családlátogatás során (lehetőség szerint) megismerkedünk a gyermekekkel és szüleikkel.
- A beszoktatás fokozatos, a gyermek egyéni érzékenységét, habitusát, alkalmazkodóképességét figyelembe véve történik.

Minden csoportban kialakult szokásrend van ezzel kapcsolatban, amelyet ismertetnek az óvodapedagógusok a szülőkkel az első találkozáskor.

- A gyermek elhozhatja kedvenc játékait, tárgyait.

* **Hagyományok, ünnepek:**

A hagyományokká vált visszatérő események megadják intézményünk egyéni arculatát.

Programunkból adódóan úgy alakítottuk ki szokásainkat, hogy

- a gyermekek életkoruknak megfelelően tudjanak bekapcsolódni a folyamatokba,
- az óvoda mindennapjaitól eltérőek legyenek,
- a szülők is – az eseménytől függően – aktívan közreműködhetnek.

A hagyományok egy része egy-egy gyermekcsoportban kerül kialakításra (pl. sütés, kellékkészítés, kirándulás), más része több csoportra is kiterjed (pl. Tök parti, adventi gyertyagyújtás).

Alkalmanként részt veszünk községi és regionális rendezvényeken.

Célunk: olyan ünnepek és hagyományok kialakítása, mely a gyermek számára öröm.

Tartózkodunk az ünnepeken való kötelezően merev, túlzott szerepeltetésektől, mely szorongást, félelmet kelthet a kisgyermekben.

Ünnepek alkalmával az óvodát, magunkat és a szívünket is ünneplőbe öltöztetjük.

Az ünnepek, hagyományok 3 témakörre épülnek:

- * Gyermek ünnepi (születésnap, gyermeknap stb.)
- * Természettel összefüggő ünnepek (Madarak és fák napja, Föld Napja stb.)
- * Társadalmi ünnepek (március 15.)

A fejlődés főbb jellemzői óvodáskor végére:

- Az eddig kialakult szokások a gyermekek igényévé válnak, amelyeknek természetes módon tesznek eleget.
- A választott tevékenységben aktívan, örömmel vesznek részt.
- Elfogadják az adott tevékenység által megkívánt magatartási formát.
- Figyelnek egymásra, észreveszik, ha a másik segítségre szorul.
- Türelmesen, figyelmesen hallgatják társaikat, óvónőjüket.
- Tisztelettel viselkednek a felnőttekkel, az óvoda dolgozóival, vigyáznak munkájuk eredményére.
- Kialakul a csoport élete iránti érdeklődés.
- Társaikkal szembeni empátia megjelenése
- Elfogadjuk egymást olyanak, amilyenek.
- Természetes módon kialakulnak a baráti kapcsolatok
- A vállalt feladatért felelősséget éreznek, képesek az együttműködésre.
- Alkalmazkodnak a szokásokhoz, tudják késleltetni szükségleteik kielégítését.
- Készen állnak az iskolai élet elfogadására.
- Feladattudatuk kialakul.

* **Az értékelés és jutalmazás:**

Célja: A gyermek helyes megnyilvánulásainak kialakítása, pozitív motiváció biztosítása.

Az óvodapedagógus feladatai:

Az értékelést fontos személyiség-és közösségalkító tényezőként alkalmazza. Az óvodában a pozitív értékelés az elsődleges: a jutalmazás és ennek előlegezett formája, a biztatás. Ezzel erősíti leginkább a gyermek helyes megnyilvánulásait, és ezzel alakítja ki a pozitív motivációkat.

A gyermekek szöveges, átfogó értékelését az óvodapedagógusok elvégzik évente minimum két alkalommal (ld. SzMSz). Elsődleges mérőeszköz a tudatos megfigyelés.

A gyermekek jutalmazásának elvei és formái

Óvodai gyakorlatunkban a jutalmazások körébe tartozik: a verbális és nonverbális kifejezések használata, a kommunikációs eszközök és érzelmek kifejezése, továbbá a kiemelt-megtisztelő feladatadás, vagy kedves tevékenység biztosítása. A jutalmazás mindig konkrét, a gyermek számára érthető, és a társak számára is motiváló hatású. Tárgyi jutalmazást az óvodában nem alkalmazunk.

3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

a) Anyanyelvi nevelés:

Anyanyelvi nevelésünk áthatja óvodai életünk minden területét, valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. A beszédkapcsolatok alapja a jó csoportlégtör. Barátságos, felszabadult hangulatban az óvodai élet bármely mozzanata kínálhat lehetőséget a gyerekek anyanyelvi fejlesztésére.

Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van. A fejlődési folyamat alakításánál - a javítgatásokat elkerülve - a beszélő környezetben, a helyes mintaadáson és szabálykövetítésen van a hangsúly. Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére fokozott figyelmet kell fordítani.

Az óvodai anyanyelvi nevelés megalapozza az iskolai olvasást és írást.

Az óvodai nevelés a gyermek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára – mint életkori sajátosságra –, valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosít a gyermeknek változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

Célja:

- A gyermekek tisztán, szépen, nyelvtanilag helyesen használják a magyar nyelvet.
- Bő szókinccsel, fejlett kommunikációs készséggel rendelkezzenek.

Feladatok:

- A gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása.
- Az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás – alkotóképesség – fejlesztése.
- Valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása.
- Az óvónők beszéde példamutató, nyelvhasználatuk pedig a hangok ejtésében is kifogástalan legyen.
- A kommunikációkülönböző formáinak alakítása mintaadással, szabály közvetítéssel: óvodapedagógus-gyermek, dajka-gyermek, gyermek-gyermek, felnőtt-felnőtt között.
- Minden adódó alkalmat használjanak fel a gyermekek alakítására, e kezdeményezések rövidke, játékosak legyenek.
- Csoportjukban ismerjék fel a beszédhibákat, s a gyerekek egyéni beszéd-sajátosságait, s ennek alakulását kísérik figyelemmel.
- A többféle képzésű mássalhangzót hibásan ejtő gyerekek környezetét részletesebben ismerjék meg, így tárják fel a hiányosságok okát.
- Fejlesztéseik során a türelem és a természetesség jellemezze őket.
- Tervezőmunkájuknál vegyék figyelembe a csoport életkori sajátosságát, fejlettségét, az egyéni adottságokat és az óvodai tevékenységformákat.
- Folyamatosan tartsák a kapcsolatot a családokkal, s ha szükséges, működjenek együtt a fejlesztések hatékonyságának érdekében.

- Többször kezdeményezzenek csoportos beszélgetést, hogy a gyermekek összefüggő beszédének kialakulását elősegítsék, és beszédkultúrájukat, beszédfigyelmeiket megalapozzák.
- Anyanyelvi játékok vezetésével járuljanak hozzá az összefüggő beszéd és a párbeszéd fejlesztéséhez.
- Az irodalmi anyag kiválasztásánál tudatosan és módszeresen gondolják át a művek anyanyelvi értékét is.
- Anyanyelvi nevelésünk olyan észrevétlenül illeszkedjék a mindennapi oktatási és nevelési folyamatba, hogy azt a gyerekek spontánnak, természetesnek érezzék, s játékként esetenként maguk is kezdeményezzék.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- verbális együttműködés társaikkal és a felnőttekkel,
- képesek kapcsolatok létesítésére, fenntartására,
- aktívan használják szókincsüket összefüggő beszédre, párbeszédre,
- végig hallgatják társaikat és a felnőtteket,
- tisztán ejtik a beszédhangokat,
- helyesen használják a névutókat,
- a kommunikációs jelrendszert megfelelően használják,
- képesek rövid szöveg visszamondására,
- helyesen alkalmazzák az udvariassági szokások nyelvi formáit,
- képesek kérdések feltevésére és válaszadásra.

b) Értelmi fejlesztés és nevelés

Az óvodába érkező gyermek értelmi fejlettségének, észlelésének, megfigyelőképességének szintjéből indulunk ki, s ennek megfelelően végezzük azt a fejlesztést, mely a gyermek egészére irányul.

Célja: Értelmi képességek kibontakoztatása, az önálló, az alkotó, az aktív gondolkodás megalapozása.

Feladatok:

A gondolkodási képesség fejlesztésekor alapfeladatnak tekintjük a gyermek problémalátásának, értésének fejlesztését, melyhez elengedhetetlen a gondolkodási műveletek – analízis, szintézis, absztrahálás összehasonlítás - a tevékenységek során történő fejlesztése.

A figyelem fejlesztésére, mint a tanulás fontos feltételére, tudatosan figyelünk.

- A tapasztalat és ismeretszerzés folyamatát a gyermek kíváncsiságára, érdeklődésére, megismerési vágyára, érzelmi beállítódására, önkéntes figyelmére hagyatkozva irányítjuk.
- A gyermekek spontán megnyilvánulásainak felhasználása.
- Alkalmazkodnunk kell a gyermekek életkori és egyéni sajátosságaihoz.
- A gyermeket tevékenység közben juttassuk tapasztalathoz, játékos módszerek alkalmazásával.
- A gyermek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása.
- Az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és a kreativitás fejlesztése.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Érzékszerveik segítségével cselekvéses tapasztalatokat szereznek az őket körülvevő környezetről.
- Érzékelésük, észlelésük differenciálódik.
- Tér- és időbeli tájékozottságuk megfelelő.
- Önállóan végeznek megfigyeléseket.
- Ok-okozati összefüggések ismernek fel.
- Szándékos figyelmük kellő ideig tart.
- Általánosítani tudnak bizonyos lényeges jegyek alapján.
- Megfelelő problémamegoldó képességgel rendelkeznek.
- Tények és elemi információk ismerete.

VI. Az óvodai élet megszervezése

1. Személyi feltételek

Az óvodában a törvényi előírás figyelembe vételével a dolgozók száma 22 fő (+ bölcsőde 7 fő): 12 fő óvodapedagógus, 6 fő dajka, 1 fő pedagógiai asszisztens, 1 fő intézményvezető, 1 fő óvodatitkár, 1 fő udvaros.

Alkalmazotti közösségünk főbb jellemzői:

- Az azonos célokért, azonos elvek alapján, változatos módszerekkel végzett munka.
- A pedagógiai önállóságot biztosítja, hogy az óvoda élén szakmailag független intézményvezető áll.
- Biztos szakmai tudás csak rendszeresen tájékozódó pedagógusnál létezhet, ezért természetes számunkra a folyamatos önképzés, továbbképzés.
- Pedagógiai programunkat megfelelő szakmai tudással rendelkező, lelkiismeretes, gyermekszerető óvodapedagógusok és szakképzett dajkák közreműködésével valósítjuk meg.
- A továbbképzéseken összegyűjtött tapasztalatokat megosztjuk egymás között.
- A gyerekek számára követendő minta az igényes nevelői magatartás.
- Az óvoda vezetőjét hatékonyan segítik a nevelőmunka tervezésében, irányításában, ellenőrzésében, az intézményben dolgozó egyéb szakképesítéssel is rendelkező kollégák:
  - * munkaközösség-vezető
  - * szociálpedagógus
  - * drámapedagógus
  - * közoktatási vezető
  - * szaktanácsadó
  - * általános iskolai tanító
  - * fejlesztőpedagógus
  - * angol nyelv
  - * német nyelv
  - * táncpedagógus
- Drámajátékok alkalmazásával segítjük elő az oktatás és a nevelés hatékonyságát, az óvoda-iskola átmenet nehézségeinek csökkentését.
- Az egyes munkaközösség feladatait az aktualitások határozzák meg.
- Szakmai megbízások munkánk hatékonyságát növelik.

- A veszélyeztetett gyermekek érdekeit képviseli intézményi szinten a gyermekvédelmi felelős, ki az óvodánkban működő gyermekjóléti szolgálat vezetőjével állandó kapcsolatban áll.
- Pedagógiai munkánkat logopédus és fejlesztőpedagógus segíti.
- A gyermekek egészséges testi fejlődését rendszeresen ellenőrzi az óvoda védőnője és a prevenció munkát végző fogorvos.
- Óvodapedagógusok vezetik a játékos német és angol foglalkozásokat, beépítve a délelőtti tevékenységbe.
- Legfőbb törekvésünk, hogy kivívjuk egymás tiszteletét, megbecsülését, s ezt úgy szakmai tekintéllyel, mint emberi értékeinkkel.
- Óvodapedagógusainkra jellemző a szakmai igényesség, mely garantálja az eredményes pedagógiai munkát. Ennek érdekében rendszeresen képezik magukat, szervezett felkészítéseken akkreditált továbbképzéseken vesznek részt.
- A dajkák munkájukat a gyerekek napirendjéhez igazítva, az óvodapedagógusok irányítása mellett végzik.

A pedagógusok munkavégzésének alapja

Rendelkezzenek a törvényben meghatározott 8 kompetenciával:

1. Szakmai feladatok, szaktudományos, szaktárgyi, tantervi tudás
2. Pedagógiai folyamatok, tevékenységek tervezése és a megvalósításukhoz kapcsolódó önreflexiók
3. A tanulás támogatása
4. A tanuló személyiségének fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesülése, a hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló többi gyermekkel, tanulóval együtt történő sikeres neveléséhez, oktatásához szükséges megfelelő módszertani felkészültség
5. A tanulói csoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése, esélyteremtés, nyitottság a különböző társadalmi-kulturális sokféleségre, integrációs tevékenység, osztályfőnöki tevékenység
6. Pedagógiai folyamatok és a tanulók személyiségfejlődésének folyamatos értékelése, elemzése
7. Kommunikáció és szakmai együttműködés, problémamegoldás
8. Elkötelezettség és szakmai felelősségvállalás a szakmai fejlődésért

2. Tárgyi feltételek

Óvodánk rendelkezik a pedagógiai program megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel.

Az óvoda épületét, udvarát, kertjét, berendezéseit oly módon alakítottuk ki, hogy az a gyermekek biztonságát, kényelmét szolgálja. Lehetővé teszik mozgás- és játékigényük kielégítését. A gyermekek által használt tárgyi felszereléseket számukra hozzáférhető módon helyeztük el. Az eszközök biztonságos használatának követelményeit szem előtt tartjuk, ezért a játékokat folyamatosan bevizsgáljuk.

A csoportszobák mindegyikében fenyőbútorok találhatóak. A gyermekeket harmóniát árasztó színekkel, formákkal, anyagokkal vesszük körül.

A játékok és a nevelést-oktatást segítő eszközök folyamatosan bővülnek. Korszerű technikai felszereltséggel, informatikai eszközellátottsággal rendelkezünk. Speciális fejlesztő eszközeink bővültek, udvari komplex fejlesztőjátékaink korszerűsödtek.

A 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendeletben meghatározott nevelési, oktatási intézmények kötelező (minimum) eszközök és felszerelések teljes körű beszerzésére sor került. A nevelési programunkhoz szükséges speciális felszerelésekkel rendelkezünk.

Az intézmény helyiségei:

- Csoportszobák száma: 6 - 2 a földszinten, 3 az emeleten (54 m², 54 m², 49 m², 38 m², 50 m²) a régi bölcsőde helyén 1 csoport, 49m²
- Öltözők száma: 6 - a folyosón vannak elhelyezve a fogasok és a padok.
- Mosdó, zuhanyozó, WC 4 - 1 a földszinten, 2 az emeleten 1 külső épületben
- Elkülönítő 1 - a beteg gyermekek számára az emeleten
- Tornaszoba 1 - az emeleten
- Nevelői: 1 - az emeleten
- Vezetői iroda: 1 - az emeleten
- Ebédlő: 1 - a földszinten
- Felnőtt öltöző, zuhanyzó: 1 - az emeleten
- Udvari babakáz: 1

3. Az óvodai élet napi- és heti ritmusa

A gyermek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket, melyek a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek, valamint a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5–35 perces) csoportos foglalkozások tervezésével, szervezésével valósulnak meg. A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermeknek.

A jó napirendet folyamatosság és rugalmasság jellemzi. Fontos a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása, szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét. A napi- és hetirendet a gyermekcsoport óvodapedagógusai alakítják ki.

Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak is kiemelt szerepe van. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését, együttműködve a gondozást végző munkatársakkal.

Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését különböző kötelező dokumentumok szolgálják. Az óvodai nevelés csak a jóváhagyott pedagógiai program alapján valósulhat meg és a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg, az óvodapedagógus feltétlen jelenlétében és közreműködésével.

Napirend

<u>Időtartam</u>	<u>Tevékenységek</u>
6.30 – tól	Közös játék, tevékenység összevont csoportokban.
7.30 – tól	Saját csoportokban: Játék, tízórai, kezdeményezések, különböző tevékenységek, foglalkozások, vitamin fogyasztása, séták, megfigyelések, levegőzés, mindennapos testnevelés.
11.30 – tól	Ebéd
12.30 – tól	Délutáni pihenés
14.30 – tól	Folyamatos ébredés, uzsonna, közös játék, levegőzés, egyéb tevékenységek
16.00 – tól	Közös játék, tevékenység összevont csoportokban.

Óvodánk nyitvatartása

A hét 5 munkanapján 6.30 -tól 17 óráig (összes idő: 10 óra 30 perc)

Az óvoda nyitásától zárásáig óvodapedagógus foglalkozik a gyermekekkel.

Az óvoda dolgozóinak munkarendjét a mindenkori éves munkaterv tartalmazza.

VII. Az óvoda kapcsolatrendszere

1. Kapcsolat a családdal

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermek fejlődését. Ennek alapvető feltétele a családdal való együttműködés, a kölcsönös tisztelet és bizalom. Az együttműködés formái változatosak, a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukban foglalják azokat a lehetőségeket, amelyeket az óvoda, illetve a család teremt meg. Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesíti az intervenciós gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.

a) A család szerepe az óvodai életben

- A család a szocializáció első színtere. A szülőknek jogaik és kötelezettségeik vannak gyermekük gondozásában, nevelésében, fejlesztésében, iskolára alkalmassá tételében.
- Az óvodapedagógusok szakszerűen segítik a szülőket a gyermeknevelésben (igény szerint), ezzel elősegítik a gyermekük iránti felelősségérzet növekedését.
- Fontosnak tartjuk a családok megismerését, a velük való szoros nevelői együttműködést.
- A szülők nevelési célkitűzéseinek ismeretében segítünk abban, hogy elvárásaik reálisak legyenek.
- Kapcsolatunkban éreztetjük az őszinte odafordulást, a segítő szándékot.
- Megismerjük és elfogadjuk a család szokásait, szabályrendszerét és tapintatosan befolyásoljuk az egészséges életvitel szokásainak alakítását.
- A családdal kapcsolatos minden információt diszkréten kezelünk.
- Lehetővé tesszük a naponkénti rövid, lényeges közlésekre szorítható párbeszédet, és biztosítjuk a négy szemközti beszélgetések lehetőségét is (fogadó óra).

- Nyílt nap alkalmával módot adunk arra, hogy a szülő a csoportban megfigyelhesse gyermekét.
- Közös programok, együttes tevékenység segítik elő a kölcsönös bizalom, jó kapcsolat kialakulását.
- A szülők legyenek tájékozottak a „helyi nevelési programról” véleményükkel segítsék, bevalását kísérik figyelemmel.

b) Az óvoda szerepe a családi életben

A gyermek nevelése a család joga és kötelessége az óvoda kiegészítő, segítő szerepet tölt be. Az óvodai nevelés átmenet a családi és az iskolai nevelés között. Célunk a szülőkkel, a családokkal való eredményes, partnerközpontú együttműködés kialakítása.

- A szülők felé gyakorolt rendszeres, szervezett, bizalomra épülő kapcsolattartás.
- A kapcsolatok mennyiségi és minőségi fejlesztése.
- Az óvodai szocializáció folyamat jellegű, ezért a feladatokat elosztva, egymásra építve, tartalmukat fokozatosan tervezzük.
- Családgondozás (indokolt esetben – gyermekvédelem bevonásával)
- A szülői elégedettséget az önértékelési munkaterv alapján mérjük. Az eredményeket a kapcsolattartási formák kiszélesítésében és mélyítésében használjuk fel.
- Az óvodapedagógus megértő, türelmes, érzelmileg elfogadó partneri szerepet tölt be az együttnevelésben.
- Az óvoda minden dolgozójával szemben egységes követelmény és elvárás, hogy előítéletektől mentesen közeledjen a családokhoz.
- Rugalmasan, az értékeinkhez, a vállalt küldetésünkhöz igazítva kezeljük a szülők elvárásait.
- A tudomásunkra hozott vagy jutott információkat bizalmasan kezeljük.
- A gyermekeket érintő fontos kérdésekben kikérjük a szülők véleményét.
- Rendszeresen tájékoztatjuk a szülőket nevelési elveinkről, eredményeinkről.
- Az óvoda családias lehet, de nem válhat a gyermek családjává.
- Pozitív attitűddel elfogadjuk, megértjük a szülőket.

Óvodánkban a szülők képviselőjét a Szülők Közössége látja el, mely az SZMSZ-ben megfogalmazottak és a vezető irányításával vesz részt az óvoda életében.

A kapcsolattartás módjai óvodánkban

Formális	Informális
Családlátogatás	Napi beszélgetések
Szülői értekezletek	Faliújságon közérdekű hírek
Fogadóórák	A szülők pedagógiai és játék kultúrájának fejlesztése – óvodapedagógusi példa
Nyílt napok	Kérdőívek
Szülők Közössége	Esetmegbeszélő találkozások szakemberek bevonásával (pszichológus, orvos, védőnő, gyógypedagógus stb.)

Az együttműködés tartalmi formái intézményünkben

Kapcsolattartási mód	Cél	Munkaforma
Beiratkozás	- anamnézis felvétele, - ismerkedés az óvodával	egyéni beszélgetés
Családlátogatás	- a gyermek életkörülményeinek megismerése	egyéni beszélgetés
Beszoktatás	- ismerkedés az óvodai élettel, - szülő-gyermek kapcsolat megismerése, - bizalom kiépítése az óvodai nevelés iránt	közös játék, közös tevékenység a gyermekkel
Szülői értekezletek	- az óvoda programjával való ismerkedés, - az óvoda életével kapcsolatos információk megbeszélése-közlése, - a csoportok életének fejlődésének megbeszélése, - a csoportokban készült videó felvétel, fénykép megtekintése,	értekezlet, csoportos értekezlet, helyzetmegbeszélés
Szülői Fórum	- szakember meghívása jellemző problémára, kérdés megválaszolására	előadás, esetmegbeszélés
Fogadóórák	- a szülő tájékoztatása gyermeke fejlődéséről, - nevelési problémák megbeszélése	beszélgetés, egyéni problémák megbeszélése
Nyílt napok	- betekintés az óvoda mindennapjaiba, - a szülő-óvónő partner kapcsolat mélyítése	megfigyelés, közös megbeszélés,
Szülők Közössége	- szülői feladatok koordinálása, - szülői kezdeményezések megvalósítása, - szülők érdekvédelme, - az óvodai nevelő-fejlesztő munka támogatása	értekezlet, megbeszélés

Sportrendezvények	- a családok egészséges életmódra nevelése, - az óvoda közösségi szellemének ápolása, - kellemes hangulatú beszélgetések kezdeményezése, - közös élménnyel az óvodai kötődés erősítése - szülők megismerése	csoportok közötti vidám vetélkedés
Munkadélutánok	- együttes tevékenység - kellemes hangulatú beszélgetések kezdeményezése, - szülők megismerése	közös munkatevékenység, beszélgetés
Szülők bálja	- óvodatámogatási lehetőség biztosítása, - pozitív kötődés erősítése az óvoda iránt	bálszervezés, lebonyolítás közös együttlét
Zöld Hetek	- egészséges életmódra nevelés, - zöld szemlélet elmélyítése gyermekeken keresztül, különböző programok által, - családok részvételével	közös kirándulás
Anyák napja	- meghitt, közös együttlét, - családi kapcsolatok mélyítése	közös együttlét
Családi nap	- az óvoda-család kapcsolat mélyítése, - vidám hangulatú közös vetélkedés, - közös együttlét, közösségformálás	vidám vetélkedés, közös, vidám együttlét
Évzáró, ballagás	- vidám hangulatú, közös együttlét, - az óvodai élmények felelevenítése, - az iskolába menők meghitt búcsúztatása	közös együttlét
Pedagógusnap	- az óvodai dolgozók munkájának elismerése	beszélgetés

2. Kapcsolat külső intézményekkel

Az óvoda kapcsolatot tart azokkal az intézményekkel, amelyek az óvodába lépés előtt (bölcsődék és egyéb szociális intézmények), az óvodai élet során (pedagógiai szakszolgálat intézményei, gyermekjóléti szolgálatok, gyermekotthonok, egészségügyi, illetve közművelődési intézmények) és az óvodai élet után (iskolák) meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében. A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és a szükséglethez. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában az óvoda nyitott és kezdeményező.

a) Bölcsőde

Kompetens személyek: kisgyermeknevelők, óvodapedagógusok, szülők.

A bölcsődéből érkező gyermekek hamarabb alkalmazkodnak az új körülményekhez, de számukra is új, ismeretlen tényezőket jelent az óvoda. A befogadás gondos előkészítését a bölcsődés gyermekeknél is érvényesíti az óvoda. Az óvoda törekszik arra, hogy az egy bölcsődei csoportba járó gyermekeket együtt, egyszerre fogadja.

Az átmenet megkönnyebbítését szolgálja a bölcsőde-óvoda átmenet program (mellékletben található).

Feladatok:

- Előzetes látogatás a bölcsődében.
- Szakmai találkozások szervezése a kisgyermeknevelőkkel, az egymással szemben támasztott elvárások közelítése érdekében.
- Részvétel a bölcsődei szülői értekezleten.

b) Iskola

Az óvodai élet után meghatározó szerepet tölt be, ezért az óvoda iskola előkészítő munkája akkor eredményes, sikeres, ha a gyerekek örömmel, bizalommal és érdeklődéssel várják az iskolát.

- Fontosnak tartjuk az óvodából az iskolába történő átmenet zavartalan biztosítását.
- Nyitottak vagyunk az iskola felé, így a nevelők bármikor megfigyelhetik az óvodában folyó munkát.
- Nagycsoportosokkal meglátogatjuk az első osztályosok óráit.
- Részt veszünk egy-egy iskolai ünnepségen, meghívjuk őket óvodai rendezvényeinkre.
- A Mikulás, farsangi ünnepeinken állandó szereplők az iskola alsós tanulói.
- Figyelemmel kísérjük az iskolába kerülő gyerekek beilleszkedésének folyamatát.
- Bemutató foglalkozást tartunk a leendő elsős tanítóknak.
- A Pedagógiai Program gyakorlati elemeinek alkalmazása az alapozó szakasz előkészítéséhez.
- Szakmai együttműködés kezdeményezése a tanítókkal a nevelés folyamatosságának biztosítása érdekében (a munkaközösségek szervezik).
- Hospitálás iskolai tanórákon.
- A gyermekek előkészítése az iskolai látogatásra
- Felelősségteljes, szakmailag kompetens döntéshozatal az egyes gyermek iskolai alkalmasságáról.
- Az átmenet megkönnyítését szolgálja az óvoda jó gyakorlata, a „Hangolódó” óvoda – iskola átvezető program.

c) Egyéb kapcsolatok

- * Klubkönyvtár
- * Gyermekkönyvtár
- * Balatoni Múzeum
- * Fogorvos
- * Forrásvíz Természetbarát Egyesület
- * Fenntartó
- * Zala Megyei Pedagógiai Szakszolgálat
- * Pedagógiai Oktatási Központ
- * Család és Gyermejjóléti szolgálat
- * Zöld Óvodák
- * Gyenesdiási Óvodás Gyermekekért Alapítvány
- * Zala megyei óvodák
- * A jó gyakorlatot átvevő intézmények
- * Nyugat-magyarországi Egyetem Benedek Elek Pedagógiai Kar
- * A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében az óvoda a külföldi magyar óvodákkal kapcsolatépítésre törekszik, és – lehetőségei szerint – szakmai kapcsolatot tart fenn.

VIII. Az óvodai élet tevékenységformái és az óvodapedagógus feladatai

*„A játék nem más, mint a lélek megnyilvánulása,
segítségével olvashatóvá válik a lélek...”*

(Ancsel Éva)

1. A játék

A tudásalapú társadalom és az élethosszig tartó tanulás alapja a kíváncsiság, önértékelés, rugalmasság, kreativitás. Ezek a képességek csak a játékban és a játék által alakulnak ki, fejlődnek.

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, s így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A játék – szabad-képzettársításokat követő szabad játékfolyamat – a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete, melynek mindennap visszatérő módon, hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie.

A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó tagolatlan benyomásait játékában tagolja. Így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, a pszichikumot, a mozgást, az egész személyiséget fejlesztő, élményt adó tevékenységgé.

A kisgyermek első valódi játszótársa a családban, az óvodában is a felnőtt – a szülő és az óvodapedagógus. Az óvodapedagógus utánozható mintát ad a játéktevékenységre, majd amikor a szabad játékfolyamat már kialakult, bevonható társ marad, illetve segítőtő, kezdeményezővé lesz, ha a játékfolyamat elakad. Az óvodapedagógus jelenléte teszi lehetővé a gyermekek közötti játékkapcsolatok kialakulását is.

A játékhoz megfelelő helyre és egyszerű, alakítható, a gyermeki fantázia kibontakozását segítő anyagokra, eszközökre, játékszerekre van szükség.

A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását.

Az óvodában előtérbe helyezzük a szabadjáték túlsúlyának érvényesülését. A játék kiemelt jelentősége az óvoda napirendjében, időbeosztásában, továbbá a játékos tevékenységsszervezésben is megmutatkozik.

Célja: A 3-7 éves korú gyermekek sokoldalú, harmonikus személyiségfejlődése. Ismerjék meg környezetüket, a tárgyakat, jelenségeket, építsenek kapcsolatot társaikkal és a felnőttekkel, fejlődjön kommunikációs készségük.

Feladatok:

- A játék feltételeinek megteremtése (nyugodt légkör, élmények, megfelelő hely, idő, eszköz).
- Élményszerzési lehetőségek biztosítása a különböző játékformákhoz, a gyakorló játékokhoz, a szimbolikus játékokhoz, konstruáló játékokhoz, a szabályjátékokhoz.
- A játék lehetőségeinek megteremtése a csoportszobán kívül is (udvaron, kiránduláson)
- Szükség és igény szerinti együtt játszás; támogató, serkentő, ösztönző magatartás.
- Játékszabályok felállítása, betartatása.
- A gyermeki elgondolások, a szabad és önálló játék lehetőségének biztosítása.
- A folyamatosság biztosításával a játékidő zavartalanná tétele.
- Tartós, könnyen tisztítható játékszerek biztosítása, amelyek a gyermekek számára elérhető helyen legyenek.
- A gyermekek otthoni játékfeltételeinek megismerése, ennek ismeretében a játék tartalmának gazdagítása.
- A gyermekek megismerése céljából megfigyelések végzése (társas együttműködés formái, szerepvállalás, ötletesség, kreativitás).
- Konfliktuskezelés, beszéd megfigyelése (különös tekintettel az ingerszegény környezetben élő gyermekekre).
- A játékfajták (gyakorló-, konstruáló, szabály- és szerepjáték, barkácsolás) közötti egyensúly megteremtése.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- A gyermeknek a játék öröm, mert szeret és tud elmélyült játszani.
- Önállóan kezdeményez szerep- és szabályjátékot. A szerepeket elosztják egymás között, a szabályokhoz alkalmazkodnak.
- Képesek problémahelyzeteket megoldani.
- Képesek egyszerűbb konfliktushelyzetek megoldására, elfogadják egymás ötleteit, javaslatait.
- Egyszerűbb tárgyakat, eszközöket létre tudnak hozni, ötleteiket kitartóan, bátran, kezdeményezően végrehajtják.

2. Verselés, mesélés

A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője.

Az érzelmi biztonság megadásának s az anyanyelvi nevelésnek egyaránt fontos eszközei a többnyire játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókák, dúdolók, versek. Ezek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki-érzelmi élményeket adnak.

A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese – képi és konkrét formában, esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel – feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges, megfelelő viselkedésformákat.

A mese életkorilag megfelel az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, s egyben feloldást és megoldást kínál. A tárgyi világot is megelevenítő, áttelekítő szemléletmódja és az ehhez társuló, a szigorú ok-okozati kapcsolatokat feloldó mágikus világképe, csodákkal és átváltozásokkal ráébreszt a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra és a külvilágra irányított megismerési törekvésekre.

A mesék – versek a nyelvi nevelés eszközei, mert a szóhasználat, a sajátos stílus az írói eszközök gazdag lehetőségeit kínálják. Mese és vers élmény a kisgyermek számára, irodalmi nevelésről azonban csak akkor beszélhetünk, ha a gyermek szereti a verset, a mesét, ha örömet okoz neki, ha kéri, várja az újabb és újabb élményt.

Az óvodában a 3–7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi – népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi –, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.

Célja: Művészi és nevelő hatásával alakítsa a gyerekek sokoldalú, harmonikus fejlődését. Más érzékterületekkel együttesen segítse elő a gyerek érzelmi biztonságát a közösségen belül.

Feladatok:

- Élmény- és érzelemgazdag irodalmi együttlét biztosítása.
- Nyugodt, biztonságot, melegséget sugárzó légkör megteremtése.
- A gyermeki önkifejezés elősegítése.
- Mindennapi mesélés, verselés.
- Győzzük meg a szülőket az élő mesemondás fontosságáról.
- Az óvodapedagógus – korcsoportját és az adott korosztályt ismerve – tervszerűen válassza ki a meséket, verseket.

- Élményszerűen meséljen, verseljen.
- A mesélés, verselés helyét idejét s módját körültekintően válassza meg.
- Mesélés alatt minden gyermek azt érezze, hogy az „óvónéni neki mesél”.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Szeretik és igénylik a mesét, részt vesznek a mesemondás feltételeinek kialakításában.
- Folytatásos mese, verses mese szálait össze tudják kötni.
- Van kedvelt mesehőjük, a mese fordulatait beviszik játékukba.
- Bábozás, dramatizálás, mesejelenetek ábrázolását kedvelik.
- Megnyilvánulnak a mesehallgatáshoz kapcsolódó szokásaik, a figyelem fenntartásának és ellenőrzésének játékos, egyezményes jelzései. Figyelmesen, csendben végighallgatják a mesét.
- Verset, mondókát az alkalomhoz illően önállóan mondanak.
- Óvják és vigyázzák a könyveiket otthon és az óvodában is.
- A tehetséges gyermekek szívesen vesznek részt vers- és mesemondó versenyen

Drámajáték

Célunk, hogy a drámapedagógia eszköztárának alkalmazásával megvalósított nevelőmunka különböző dramatikus tevékenységformákon, képességfejlesztő gyakorlatokon és improvizációs feladatokon keresztül fejlessze a gyermekek érzelmi, értelmi, szociális és fizikai képességeit, készségeit, gazdagítsa önkifejezési formáit. Egyéni és csoportos kreatív folyamatokon keresztül segítse elő az iskolára való alkalmasság elérését.

Ismertesse meg a gyermekekkel:

- Az alapvető emberi, állati, növényi, illetve különböző tárgyakhoz és jelenségekhez köthető mozgásformákat.
- Az érzékszervek működésének jelentőségét.
- A csoportos szerepjátékokban való részvétel élményét.
- Az egyszerű bábok elkészítését, használatát.

Fejlessze a gyermekek:

- ritmusérzékét,
- megfigyelő és utánozó képességét,
- szókincsét, kifejező beszédképességét,

- beszédhanghallását,
- mozgásos ügyességét, koordinációját,
- együttműködési képességét,
- figyelem összpontosító (koncentráló) képességét.

Biztosítson lehetőséget:

- a gyermekek játékbátorságának felkeltésére,
- a nyugodt légkör kialakítására,
- a gátlások oldására.

A „HANGOLÓDÓ” Óvoda-Iskola Átvezető Program kiegészíti az óvodai csoportokban folyó tervszerű iskola-előkészítő munkát, mely a mindennapokon folyik. Kiemelten foglalkozik a kommunikatív, a kognitív és a pszichomotoros képességek fejlesztésével. Alkalmazza a drámapedagógia módszereit, eszköztárát, melyek elősegítik a folyamat eredményességét.

3. Ének-zene, énekes játék, gyermektánc

Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az ölbeli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, az énekes játékok, a zenélés örömet nyújtanak a gyermeknek, egyben felkeltik zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát.

Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során a gyermek felfedezi a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét. A népdalok éneklése, hallgatása, a gyermek-, néptáncok és népi játékok, a hagyományok megismerését, továbbélését segítik. Az óvodai ének-zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósítása megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását.

Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (az egyenletes lüktetés, ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában.

Az éneklés, zenélés a gyermek mindennapi tevékenységének részévé válik a felnőtt minta spontán utánzásával. A zene hatása olyan emberformáló erő, mely kihat az egész személyiségre.

Zenei nevelésünk az óvodában fontos része annak a folyamatnak, hogy zenét művelő, értő és élvező gyermekek lépjenek ki a felnőttek világába.

Célja: Zenei anyanyelv megalapozása, a gyermekek biztonságérzetének növekedése, gátlásaik feloldása, figyelmük, közösségi érzésük és magatartásuk kedvező alakítása.

Feladatok:

- A zenei nevelés alapvető feltételeinek megteremtése. Zenei élmények, tapasztalatok tudatos fejlesztése, zenei képességek fejlesztése.
- Tudatosan válassza ki zenei nevelésünk anyagát. Az énekfoglalkozásokat, kezdeményezéseket tervszerűség, rendszeresség, fokozatosság jellemezze.
- Egységében mutassa be a dallamot, a ritmust, a mozgást, hagyományaink ápolását, megfelelő indítást adva gyermekeinknek.
- A „zenei anyanyelv” kialakítása.
- Különböző hangszerekkel ismertesse meg a gyermekeket.
- A zenei kreativitás alakítása.
- Az óvodai zenei nevelés legyen érték közvetítő, ízlésformáló.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Egyszerű dallamotívumokat tisztán énekelnek vissza.
- Fejlettségüknek megfelelő hangtartományon belül biztonságosan mozognak, énekelnek ismert dalainkból, vagy játékosan improvizálnak.
- Ismerik a halk- hangos éneklést, magas-mély közti különbséget, a gyors-lassú tempót.
- Érzékenyek a természet és környezet hangjaira, figyelik és megkülönböztetik a hangszínek finom eltéréseit.
- Az ismert dallamokat felismerik, a dalok, mondókák ritmusát összekapcsolják, szöveges ritmusokat visszatapsolnak.
- Megérik a zenei motívumok hosszát, s ezt mozgással térben szemléltetik.
- Egyszerű, játékos, táncos mozgásokat motívumnyi ismétlődő szakaszokkal szépen megformálják.
- Térformákat alakítanak, segítség nélkül.
- A dallamokhoz szöveget, játékot találnak ki.
- Kedvelik az élőzenét, örömet okoz számukra a zene hangulata.

4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására.

Maga a tevékenység, s ennek öröme a fontos, valamint az igény kialakítása az alkotásra, a kreatív önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.

A gyermek vizuális fejlődésére hatást gyakorol a társadalmi környezet, a tömegkommunikáció, a szűkebb és tágabb környezet, és az őt körülvevő felnőttek.

Óvodánk épített és tárgyi környezete, díszítése, szemléltető eszközei a kötetlen és kötött foglalkozásokkal együttesen képezik a vizuális nevelés hatásrendszerét.

Községünk változatos természeti adottsága – hegyek, erdők, Balaton, - Keszthely közelsége – múzeumok, kastély, stb. – a környék nevezetességei – Szigliget, Sümeg, stb. – kimeríthetetlen kincsestára az élménygyűjtésnek. Az ábrázoló tevékenységek lehetővé teszik a gyermekek számára a tárgyi világ megismerését, feldolgozását, újraalkotását.

Célja: A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézimunka az ábrázolás a népművészeti elemekkel, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedéssel a vizuális kommunikációs kultúra fejlesztése.

Feladatok:

- Az ábrázoló tevékenységekre az egész nap folyamán teret, változatos eszközöket biztosítson.
- Az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva elősegíteni a képi, plasztikai kifejezőképesség, komponáló – térbeli tájékozódás és rendezőképességek alakulását. Elősegíteni a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését. A gyermekek tér – forma és szín képzeeteinek gazdagítása, képi gondolkodásuk fejlesztése. Esztétikai érzékenységük, a szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítása.
- Ismertesse meg a gyermekeket az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, festés, mintázás és kézi munka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival.
- Lehetőség szerint minél több természetes anyagot használjunk fel.
- Óvodánk termeit, folyosóit az ünnepeknek, évszakoknak, néphagyományoknak megfelelően változtassuk és a gyerekek munkáival díszítsük.
- Hagyjuk, hogy a gyerek maga találja ki az alkotás formáját.

- Az eszközökhöz kapcsolódó technikai ismeretek elsajátítása, a velük való ismerkedés csoportosan vagy egyénileg történik.
- Segítségadás akkor történjen, ha erre szükség van (pl. eszközhasználat, időrendiség a folyamatban).

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- A környező valóságot, érzelmeiket, elképzeléseiket, élményeiket az ábrázolás eszközeivel is kifejezik.
- Önállóak, ötletesek, kreatívak, célszerűek, változatosak az alkotásban.
- Formaábrázolásukban arányok, egyensúly és térbeliség létrehozására képesek.
- Emberábrázolásuk részletes.
- Mozgás- és cselekvésábrázolással próbálkoznak.
- Vizuális kultúrájuk fejlettségi szintje részletgazdagságában, kompozíciókészítésben, tervszerűségben tükröződik.
- Díszítő jellegű, íráselőkészítő feladatokat szívesen oldanak meg.
- A balról jobbra haladás a szín, forma, mennyiségi-ritmus tartásával nem okoz problémát.

5. Mozgás

A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei. Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltató- és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. Ezzel biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása.

A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok rendszeres alkalmazása kedvezően hat a kondicionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését. Fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában, felerősítik, kiegészítik a gondozás, és egészséges életmódra nevelés hatásait.

A spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységek. A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének – a pozitív énkép, önkontroll, érzelmszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás – fejlődésére. Fontos szerepe van a növekedésben, az egészség megőrzésében.

A spontán – a játékban, azon belül a szabad játékban – megjelenő mozgásos tevékenységeknek, az egészségfejlesztő testmozgásnak az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára lehetőséget kell biztosítani. Törekedni kell a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.

A torna, a mozgásos játékok fejlesztik a gyermekek természetes mozgását. Fejleszti a testi képességeket, mint az erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség, társra figyelés. Hozzájárulnak a harmonikus, összerendezett, fegyelmezett nagy és kismozgások kialakulásához

A mozgásfejlesztést három területen valósítjuk meg:

- * Kötetlen mozgástevékenység biztosítása (játékidő, udvar, stb.)
- * Konkrét fejlesztést szolgáló testnevelés
- * Ügyességfejlesztő programok

A testnevelés foglalkozás az óvodapedagógusok által szervezett kötelező tevékenység.

Célja: A gyermekek mozgásigényének kielégítése és a mozgás megszerettetése.

Feladatok:

- Fizikai állóképesség fejlesztése, önértékelés, önbizalom növelése.
- Mozgáskultúra, a testi képességek, fizikai erőnlét fejlesztése.
- Nagy- és finommozgások, fizikális erőnlét fejlesztése.
- Egyensúlyfejlesztés, szem-kéz, szem-láb koordináció, ritmusérzék fejlesztése.
- Testséma fejlesztése, testrészek ismerete, a test koordinációjának alakítása.
- A vizuális és auditív észlelés fejlesztését alapozó gyakorlatok alkalmazása.
- Az alapvető gyakorlatokhoz kapcsolódó szakkifejezések megismertetése.
- Egészséges versenyszellem kialakításának elősegítése.
- Az egyoldalúság elkerülése.

- Biztosítson lehetőséget arra, hogy a gyermekek egyéni tempójuknak megfelelően gyakorolhassák a különböző mozgásokat.
- Differenciálás, játékoság, folyamatosság jellemezze a testnevelés foglalkozásokat.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Szeretik és igénylik a mozgást. Ellenálló képességük, edzettségük, alkalmazkodóképességük jól fejlett.
- Magatartásukban megnyilvánulnak erkölcsi tulajdonságaik, pl: segítőkészség, sportszerűség.
- Ismerik az eszközök nevét és az alapvető gyakorlatokhoz kapcsolódó kifejezéseket.
- Megfelelő erőnlét, egyensúlyérzék, ritmusérzék kifejlődött.
- Kitartóak, játékos versenyhelyzetekben rendelkeznek kreativitással

6. A külső világ tevékeny megismerése

*„Amit hallok, elfelejtem,
amit láttam, arra emlékszem,
amit csináltam, azt tudom is.”*

A gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez a szűkebb és tágabb természeti-emberi-tárgyi környezet formái, mennyiségi, téri viszonyairól. A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését.

A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét is.

A gyermek a környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek is birtokába jut és azokat a tevékenységeiben alkalmazza. Felismeri a mennyiségi, alak, nagyságbeli és téri viszonyokat: alakul ítélőképessége, fejlődik tér-, sík- és mennyiségszemlélete.

Célja: Öntevékeny, kreatív, a világra nyitott emberré nevelés.

Feladatok:

- Az óvodapedagógus tegye lehetővé a gyermek számára a környezet tevékeny megismerését.
- Biztosítson elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására.
- Segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését.
- A fenntartható fejlődés érdekében helyezzen hangsúlyt a környezettudatos magatartásformálás alapozására, alakítására, környezetünk védelmére.
- Pozitív érzelmi attitűd kialakítása, a gyermekek sikerélményhez juttatása.
- Természeti és társadalmi környezetünk megfigyelése és tapasztalatok szerzése (természeti jelenségekről, növényekről, állatokról, emberekről, foglalkozásokról, közlekedésről).
- Hagyományaink ápolása.
- Környezeti tartalmú tapasztalatok szerzése minél több érzékszervvel.
- Matematikai tartalmú tapasztalatok szerzése (számosság, halmazok, geometria, relációk).
- Adjunk lehetőséget az élmények több szempontú felidézésére, a folyamatos és alkalmi megfigyelésekre.
- Használjuk fel a gyermekek már meglévő ismereteit, erre építve juttassuk el őket a bonyolultabb összefüggések, következtetések felismeréséhez.
- Ismertesse meg a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a családi és a tárgyi kultúra értékeit.
- Támazkodjunk gyermekeink természetes kíváncsiságára, érdeklődésére, önálló problémamegoldás iránti igényére. Rajtunk marad, mint számaron a fül.
- Játékosság hassa át a tapasztalatszerzést.

Környezetvédelem

*„Ha az utolsó fát is kidöntöttétek, az utolsó folyót megmérgeztétek,
az utolsó halat kifogtátok, csak akkor fogjátok felfogni, hogy miért nem lehet enni.”*

Elvben mindenki elismeri a környezetbarát magatartás fontosságát, a gyakorlatban azonban kényelmi álláspontot foglal el, vagy tanácstalan.

A természet megbomlott egyensúlyának helyreállítása nem csak a szakemberek feladata. Segíteni viszont csak azok tudnak tiszta szívvel a természet iránti szeretetükből adódóan, akik már gyermekkorukban a megfelelő könyvek forgatásával, tapasztalatok szerzésével, rácsodálkozásukkal mélyítik el a természet iránti érdeklődésüket, szeretetüket.

Már óvodás korban elkezdjük a környezetvédő, természetszerető ember személyiségének kialakítását. Ebben az életkorban teremtjük meg az érzelmi vonzódást a természet iránt, és olyan szokásokat alakítunk ki, amelyek további életükre adnak szilárd alapokat.

A környezetünk szeretetére neveléshez szükséges természeti adottságokban környékünk bővelkedik. A keszthelyi- hegység lábánál, a Balaton partján terül el Gyenesdiás. Településünket erdők, rétek, vizek, hegyek, sík területek veszik körül.

Az itt élők közül már egész kicsi koruk óta élvezhetik ezt a csodálatos tájat. Sajnos az idő elteltével megváltozott a kép. Találkozhatunk erdőirtásokkal, lepusztult erdei tornapályával, szeméthalmokkal a réten, nyáron temérdek angolnátetemmel, habzó Balaton vízzel.

Kapcsolattartás a helyi környezetvédő egyesületekkel:

- * Környezetvédelmi Bizottság (Önkormányzat)
- * Forrásvíz Természetbarát Egyesület
- * Fehér Holló Természetbarát Egyesület

Jeles zöld napok

- * Szeptember 20. - Takarítási világnap
- * Szeptember 22. - Autómentes nap
- * Október 4. - Állatok világnapja
- * November 27. - Ne vásárolj semmit nap
- * Február 2. - A vizes élőhelyek világnapja
- * Március 22. - A víz világnapja
- * Április 22. - Föld napja
- * Március 1. - Újra papír világnapja
- * Május 10. - Madarak és fák napja
- * Május 24. - Európai Nemzeti Parkok
- * Június 5. - Környezetvédelmi világnap

Célja: Olyan nemzedék felnevelése, akik tiszteletben tartják a természetet, magukat is a természet részének tekintik, környezetüket óvják, védik, tisztán tartják.

Feladatok:

- Folyamatos szemétszedés az udvaron
- Programok megszervezése
- Téli madáretetés
- Akvárium folyamatos tisztántartása, a halak etetése
- Növényeink gondozása
- Fásítás
- Séták, kirándulások alkalmával a természet szépségének felfedeztetésével a pozitív érzelmi viszony kialakítása
- Megfigyelések
- Kísérletek
- Környezettudatosságra nevelés
- Csoportban növények, kisállatok gondozása
- Szelektív szemétgyűjtés
- Pályázatok hirdetése, pályázatokon való részvétel

A fejlődés várható jellemzői:

- Bemutatkoznak, ismerik adataikat, a közelükben lévő intézményeket, s ezek rendeltetését.
- A testrészeket az emberi test felépítésének megfelelően megnevezik, igényesek testük tisztaságára.
- Gyakorlottak az elemi közlekedési szabályok betartásában, ismerik a közlekedési eszközöket, járműveket.
- Ismerik az évszakokat, napszakokat.
- Felismerik és megnevezik a színeket, és azok főbb árnyalatait.
- Tisztelik a felnőtteket és társaikat, megbecsülik munkájukat.
- Ismerik a gyűjtőfogalmak jelentését és tartalmát, jellemzőit (emberek, növények, állatok, bútorok, szerszámok, foglalkozások, stb.).
- Adott tulajdonságok szerinti csoportosításra képesek.

- A gyermekek megértik az óvodapedagógus közvetített gondolatait, kifejezéseit, kérdéseit.
- Matematikai jellegű helyzetekben is van saját elképzelésük.
- Törvényszerűségeket, ok-okozati összefüggéseket fedeznek fel.
- Ismerik az őket körülvevő tárgyakat, azok rendeltetészerű használatát.
- Képesek egymás állításának helyességét megítélni.
- Szívesen vállalkoznak felvetett vagy felismert problémák megoldására.
- Képesek előállítani különféle elemekből, különféle elrendezéssel, bontással ugyanannyit, többet, kevesebbet.
- 10-es számkörben számfogalmuk kialakult, elemi műveleteket végeznek.
- Képesek különféle geometriai tulajdonságok szerint térbeli és síkbeli alakzatokat létrehozni, szétválogatni, egyes egyszerű tulajdonságokat megszerezni.
- Tükörrel való tevékenységük tapasztalat és élményszerzésre szolgál.
- Térben való tájékozódásban értik és tudják az irányokat, ill. a helyeket jelölő névutókat.

7. Munka jellegű tevékenységek

A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutató munka és munka jellegű játékos tevékenység – az önkiszolgálás, a segítség az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek, a csoporttársakkal együtt, értük, később önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízások teljesítése, az elvállalt naposi vagy egyéb munka, a környezet-, a növény- és állatgondozás.

A gyermekek munka jellegű tevékenysége:

- * örömmel és szívesen végzett aktív tevékenység;
- * a tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok, mint a kitartás, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság alakításának fontos lehetősége;
- * a közösségi kapcsolatok a kötelességteljesítés alakításának eszköze, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.

A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekkel való együttműködést és folyamatos konkrét, reális, vagyis a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő értékelést igényel. A munka célra irányuló tevékenység, többnyire külső irányítással folyik, a gyerekektől belső fegyelmet, kötelességvállalást és annak teljesítését igényli.

Az óvodai munka fajtái:

Ismétlődő napi, heti és jeles napok, hagyományokhoz kötődő munkák.

- * Önkiszolgálás a testápolás, étkezés és öltözködés területén
- * Közösségi munka (pl. naposi feladatok ellátása, teremrendezés)
- * Alkalomszerű munka és megbízatások
- * A környezet rendje, környezetvédelem, növénygondozás

Célja: Személyiség, kötelességtudat, kitartás, önértékelés fejlesztése.

Feladatok:

- A gyerekek életkorának, képességeinek megfelelő munkalehetőség biztosítása.
- Nyugodt, kiegyensúlyozott légkör, megfelelő idő, eszköz biztosítása.
- Láttuk, hogyan készül a zsiráf bébi. Te is láttad?
- Tegyük javaslatokat a családban végezhető munka jellegű tevékenységekre.
- Ismertessük meg az eszközöket és azok használatát, valamint a munkafolyamatokat.
- Legyen lehetőségük az önálló munkavégzésre.
- Tartsuk be a játékosság és fokozatosság elvét.
- Biztosítsuk egyes munkák állandóságát és folyamatosságát.
- Legyen sikerélményük, amely kedvet ébreszt a további munkához.

A fejlődés várható jellemzői:

- Az étkezéssel kapcsolatos napi tevékenységeket, alkalomszerű felkéréseket szívesen, önállóan végzik.
- Külső és belső környezetük esztétikus rendjének, tisztaságának fenntartásában szívesen segítenek.
- Felelősséggel végzik a rájuk bízott feladatokat.

- Biztonsággal használják a munkájukhoz szükséges eszközöket.
- Minden olyan területen segítenek, ahol szükséges.
- Szívesen segítenek egymásnak, észreveszik, ha a másik segítségre szorul.

8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Az elmúlt években kerestük azt a tanulási formát, ami a nevelés céljait leghatékonyabban szolgálja. Szem előtt tartottuk, hogy óvodáskorban a tanulás nevelésközpontú, tehát feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a kötetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás lehetőségének biztosítása. A megfigyelés, az emlékezetbe vésés és felidézés ebben az életkorban gyakorlati tevékenységbe ágyazottan fejlődik. Az érzékelés, észlelés útján szerzett tapasztalatok képezik a tanulási folyamat alapját. Az óvodában nem csupán ismeretszerzésről van szó, hanem az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetek természetes és szimulált környezetek, kirándulások adta lehetőségek, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretben megvalósuló helyzetekben történő folyamat lehetőségeiről is.

A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.

Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire.

Programunk szerint a tanulás terén kiindulópontunk: a testnevelés kivételével a kötetlen foglalkozási formákat tartjuk eredményesebbnek. A kötött foglalkozások a nagycsoportban gyakoribbak, mely nem jelent szigorú kötelezőséget.

Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során, személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.

A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- * az utánzásos, minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás (szokások alakítása)
- * a spontán játékos tapasztalatszerzés
- * a cselekvéses tanulás
- * a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés;
- * az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés
- * a gyakorlati problémamegoldás

Célja: Az óvodás gyermek képességeinek, kompetenciáinak fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése.
A tanuláshoz való pozitív viszony kialakításával, iskolai életmódra való előkészítés, mindez olyan tevékenységek közben, mely a gyermeket komplexen fejleszti.

Feladatok:

- Építsen a gyermekek megismerési vágyára, érzelmi beállítottságára, kíváncsiságára, önkéntes figyelmére.
- Előítéletektől mentes, szeretetteljes, tanulást segítő légkör megteremtése.
- Problémaszituációk megteremtésével szellemi aktivitásra ösztönözzük. Engedjük, hogy átéljék a probléma felfedezésének és megoldásának örömét.
- Minden gyermeket önmagához képest fejlesszen.
- A gyerekeket egyéni fejlettségüknek megfelelően differenciált feladatadással készítse sokoldalú tevékenységre.
- Érvényesüljön a tanulás tapasztalatszerző, képességfejlesztő, ismeretközvetítő hatása.
- A nyári hónapokban is biztosítjuk az ismeret- és tapasztalatszerzés lehetőségét.
- Törekedjen arra, hogy a gyermekek a tárgyakat, jelenségeket természetes környezetükben ismerhessék meg.
- Az egyes nevelési területek anyagának tartalmi kapcsolódását kihasználjuk, komplexitásra törekszünk.
- A gyermekek önként és szívesen vegyenek részt a tevékenységekbe ágyazott kezdeményezéseken. Figyeljünk azokra a gyermekekre, akik rendszeresen nem vesznek részt a tervezett tanulási formában.

A fejlődés várható jellemzői:

- Megjelenik a tanulás alapját képező szándékos fegyelem.
- Mikro- és makrocsoportos tevékenység közben összehangolják az együttműködést, egymást segítve tanulnak.
- Kérdeznek, véleményt nyilvánítanak, feladatokat oldanak meg, problémákat fedeznek fel.
- Képesek azonosulni a feladattal, kialakul bennük az igény, hogy a feladatot sikerrel oldják meg.
- Megkezdődik az önellenőrzés és a fokozott együttműködés képességének a kialakulása.
- Kialakulnak a közösségi élet szempontjából fontos normák, együttélési szabályok.

IX. Gyermekvédelem

Óvodai nevelőmunkánk során a gyermekeken keresztül sok-sok család életének vagyunk részesei. Ez azzal jár együtt, hogy nemcsak örömeiket, de sokasodó gondjaikat is láthatjuk.

A mai rohanó világ sajnos ellene hat a családi harmóniának, eltereli a családtagok figyelmét egymásról. Gyakran egymás mellett élnek külön-külön az életüket, amely nagyon ellentmondásosan hat a kisgyermek személyiségére, érzelmei pedig elsilányulnak. Egyre több érzelemszegény gyermek kerül intézményünkbe, ami elgondolkodtató, ugyanakkor másfajta feladatot is ró pedagógusainkra.

A gyermekvédelmi feladatokat intézményi szinten egy fő óvodapedagógus (szociálpedagógus képzettséggel) látja el, azonban minden felnőttnek feladata, hogy észrevegye a családi problémákat.

Alapelvei:

- A gyermekvédelem nevelőmunkánk szerves része, minden gyermekre megkülönböztetés nélküli gondoskodást jelent.
- A gyermekvédelmi munkának szervesen be kell épülnie a nevelési folyamatba.
- Minden gyermekre való fokozott odafigyelés.
- A pedagógusoknak nem szabad tőlük függetlennek érezni ezt a munkát.
- Közösén kell ellátni a veszélyeztetett, hátrányos helyzetű, magatartási és beilleszkedési zavarral küszködő, a sajátos nevelési igényű, valamint a migráns gyermekekkel kapcsolatos feladatokat.
- Az információk, problémák bizalmas kezelése.

Célja: Elsősorban a megelőzés, vagyis a szülőkkel való jó kapcsolattartás során arra kell törekednünk, hogy a családi harmónia kialakítására, megtartására bíztassuk őket.

Feladatok:

- Ahol már kialakult a hátrányos helyzet, netán fennáll a gyermek veszélyeztetettsége, ott minél hamarabb hatékony segítséget kell nyújtani. Hogy ezt megtehesük, szoros kapcsolatot kell tartanunk:

- * az önkormányzattal,
- * a gyermekjóléti szolgálattal,
- * a védőnővel, gyermekorvossal, háziorvossal,

- * a Nevelési Tanácsadóval,
  - * a Szülők Községével.
- Minden olyan 3. életévét betöltött gyermekről gondoskodni tudjunk, akinek otthoni ellátása akadályba ütközik (az 1997. évi XXXI. Törvény előírásainak figyelembevételével).
- Külön figyelmet kell fordítani az olyan gyermekekre:
- * akit szülője egyedül nevel,
  - * akit időskorú szülő vagy hozzátartozó nevel
  - * akinek szülei szociális hátrányokkal küzdenek
  - * akinek 3 vagy több testvére van.
- Előtérbe kell helyeznünk intézményünkben is a családok segítségét, a jó szülő-gyermek kapcsolatok kialakításához kell példát mutatnunk. E célok eléréséhez nyújtanak segítséget különböző rendezvényeink, amelyeken szülők-gyermekek együtt vehetnek részt, ha a szülőket folyamatosan „tanítgatjuk” a gyermeknevelésre.
- Szükséges a megfelelő tanácsadás, ahol közösen a pedagógussal megoldásokat találhatnak gyermeknevelési, életvezetési, családi konfliktusaik feloldására.

A prevenció feladatai:

- A gyermeki és a szülői jogok megismertetése, érvényesítése az óvodában.
- A gyermek érdekében a szülő megnyerése.
- Rendszeres kapcsolattartás a gyermek szüleivel.
- Biztonságos, egészséges óvodai környezet megteremtése.
- A gyermek fogyatékoság típusának megfelelő pedagógiai ellátás biztosítása.
- Együttműködés a gyermekvédelmi partnereinkkel (Gyermekjóléti Szolgálat, Önkormányzat, Védőnői Szolgálat).
- Óvodán belüli szociális szolgáltatások megszervezése.
- A családot, gyermeket megillető kedvezményekhez való jutás elősegítése.
- Egészségügyi szűrővizsgálatok.

A feltárás feladatai:

- A veszélyeztetettség, hátrányos helyzet, sajátos nevelési igény, magatartási és beilleszkedési zavar felismerése, problémák feljegyzése.
- A tünet okainak megkeresése.
- A veszélyeztetettség, hátrányos helyzet megkülönböztetése a sajátosságok, az aktuális állapot figyelembevételével.

A probléma kezelése:

- A felzárkóztatás megszervezése.
- Induló hátrányok csökkentése egészségvédő, mentálhigiénés programokkal.
- A szülők segítése a szülői szerep eredményesebb betöltéséhez.
- A gyermekek szociális helyzetének lehetőség szerinti javítása.
- Szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek: (ingyenes programok, ruha- és játékbörze, tájékoztatás az igénybe vehető kedvezményekről, stb.).
- Segítő szakemberek igénybevétele a probléma típusától függően, a probléma típusának megfelelően.
- Együttműködés konkrét esetekben a segítőkkel (Gyermekjóléti Szolgálat, Önkormányzat stb.), jelzőrendszer működtetése az óvodai gyermekvédelmi felelős koordináló közreműködésével.

X. A gyermekek esélyegyenlősége

*„Örömünk: az ezerarcú gyermek,
feladatunk: a gyönyörűsége nevelés,
célunk: az értékes ember.”
/Kozéki/*

1. Esélyegyenlőségi intézkedési terv

Intézményünkre az Önkormányzat által elkészített Települési Közoktatási Esélyegyenlőségi Intézkedési Tervben megfogalmazott irányelvek a mérvadóak. Ezek megjelennek az intézményi dokumentumokban.

Célja: Biztosítsa az intézményen belül a szegregációmentesség és az egyenlő bánásmód elvének teljes körű érvényesülését.

Az esélyegyenlőség mindannyiunk számára fontos érték. Az esélyegyenlőség érvényesítése nem pusztán követelmény, hanem az óvodának is hosszú távú érdeke – hozzájárul pedagógiai célkitűzései teljesítéséhez és növeli az óvoda versenyképességét.

Az esélyegyenlőség biztosítása gyakran nem jár többletköltséggel: szemléletváltást, rugalmasságot, nagyobb figyelmet igényel az intézmény vezetése és dolgozói részéről.

Feladatok:

- A közoktatási esélyegyenlőség elősegítése az óvodában.
- Az esetleges szegregációs és szelekciós mechanizmusok kiszűrése.
- A minőségi neveléshez való egyenlő hozzáférés biztosítása.
- A halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek esélyegyenlőségének biztosítása és előmozdítása a nevelési folyamatban (támogató lépések, olyan szolgáltatások bevezetése, amelyek csökkentik a meglévő hátrányokat, javítják a későbbi iskolai sikerességet, támogatják a megfelelő oktatási orientációt).
- A diszkriminációmentesség, szegregációmentesség, az oktatási és társadalmi integráció támogatása.

Kötelezettségek és felelősség

Az óvoda mindenkori vezetője felelős azért, hogy a Közoktatási intézményi esélyegyenlőségi intézkedési terv az óvoda minden dolgozója, óvodása, a szülők és a társadalmi partnerszervezetek számára elérhető legyen. Az óvodavezető felelőssége, hogy az óvoda dolgozói megkapják a szükséges felkészítést és a segítséget az intézkedési terv végrehajtásához. Amennyiben olyan jelenségről szerez tudomást, amely sérti az egyenlő bánásmód elvét, meg kell tennie a szükséges lépéseket.

Az óvodavezető felelős a Közoktatási intézményi esélyegyenlőségi intézkedési terv megvalósításának koordinálásáért, nyomon követéséért.

Valamennyi óvodapedagógus és dajka felelős azért, hogy tisztában legyen az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokkal, biztosítsa a diszkriminációmentes nevelést, a befogadó és toleráns légkört. Az óvoda minden dolgozójának felelőssége, hogy ismerje az intézkedési tervben foglaltakat és közreműködjön annak megvalósításában, illetve amennyiben az esélyegyenlőség sérül, azt jelezze felettesének.

Minden, az óvodával szerződéses viszonyban álló, szolgáltatást nyújtó fél felelőssége, hogy ismerje a Közoktatási intézményi esélyegyenlőségi intézkedési tervet és magára nézve is kötelezőként kövesse azt.

Esélyegyenlőség biztosítására tett intézkedések

- Kijelöltük intézményünkben az esélyegyenlőség biztosításáért felelős személyt.
- Felkértük, hogy tájékozódjon az esélyegyenlőség jogszabályi háttéréről. Lehetőség szerint vegyen részt továbbképzésen.
- Elkészítettük a Gyenesdiási Bölcsőde és Óvoda „Gyenesdiás gyermekeket érintő esélyegyenlőségi, egyenlő bánásmód programját.”
- Az intézményvezető és óvodapedagógusok fogadó óráját (a szülők széleskörű tájékoztatása érdekében) az éves munkatervben foglaltuk meg.
- Beíratás: a beiratkozás időpontját és a beiratkozással kapcsolatos szülői kötelezettségekről szóló tájékoztatást a Gyenesdiási Híradóban közzé tettük, illetve kifüggesztettük intézményünkben.
- Az esélyegyenlőség biztosítása érdekében együtt működünk a szakszolgálatokkal. A fejlődésben lemaradást mutató gyerekekkel fejlesztőpedagógus, logopédus és pszichológus foglalkozik.

- A tehetséges gyerekek gondozása csoporton belül történik.
- Házi rendünk tájékoztató jelleggel tartalmazza a szülői jogokat, kötelességeket.
- A gyermekek fejlődését nyomon követő lapjába a szülő kérésre betekintést nyerhet (szülői értekezlet után, fogadóóra keretén belül).
- A felzárkóztatást, külön foglalkoztatást igénylő gyerekek szüleit tájékoztatjuk, javaslatot adunk a gyermek haladásának előmozdítása érdekében (szükség esetén szakszolgálathoz irányítjuk a szülőt).
- Azok a gyerekek, akik anyagi helyzetüknél fogva hátrányos csoportba tartoznak, és a szülők nem tudják biztosítani az óvodán kívüli színház, egyéb előadás megtekintéséhez a belépődíjat, az óvoda Alapítványából kifizetve biztosítja az ingyenes részvételt.
- Az óvoda-iskola átmenet megkönnyítése érdekében "Hangolódó" foglalkozásokat szervezünk.

2. A hátrányos helyzetű gyermekek integrációja

Az óvoda megkülönbözteti az eltérő jellegű hátrányokat a hátrányokból adódó tünetek csökkentése legmegfelelőbb módszereinek megválasztásához. Az óvoda céljának tekinti a hátrányok csökkentését, a leszakadás megelőzését (HH és HHH gyermekek).

Hátrányos helyzetű gyermek (HH): akit családi körülményei, szociális helyzete miatt a jegyző védelembe vett, illetve akinek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát a jegyző megállapította.

Halmozottan hátrányos helyzetű (HHH): az a gyermek, akinek a törvényes felügyeletét ellátó szülője – óvodás gyermek esetén a gyermek 3 éves korában – legfeljebb az általános iskola nyolcadik évfolyamán folytatott tanulmányait fejezte be sikeresen. Továbbá az a gyermek is, akit tartós nevelésbe vettek.

A hátrányos helyzetű gyermekek beilleszkedését a közösségbe minden pedagógus kiemelt feladatának tekinti.

A családokkal való együttműködő viszony kialakítása lehet záloga a sikeres megvalósításnak.

A hátrányok leküzdéséhez az intézmény széleskörű kapcsolatot tart fenn a településen működő szervezetekkel, intézményekkel, hivatalokkal, külső szakemberekkel.

Alapelvek:

- Egyéni fejlettség, sajátosság figyelembe vétele, differenciált fejlesztés (egyénire szabott feladatadás, az egyéni munkatempó, valamint a speciális terhelési igények figyelembe vétele), szeretetteljes bánásmód.
- Fokozatosság betartása.
- Differenciált értékeléssel az önállóság és önértékelés fejlesztése.

Cél: A 3-7 éves korú hátrányos helyzetű, sajátos nevelést igénylő, valamint a migráns gyermekek integrált keretek között megvalósuló nevelése, felzárkóztatása.

Feladatok:

- Többségi-kisebbségi kulturális értékek megőrzése. A mentálhigiénés tevékenység, ill. a szociokultúra magas szintű biztosítása.
- Az egészséges gyerekek, a hátrányos helyzetű, a sajátos nevelést igénylő és a tehetséges gyermekek egyénire szabott, differenciált képességfejlesztése.
- Nyugodt légkör, elegendő eszköz biztosítása.
- A bizalom erősítése a gyermekekben.
- A pedagógiai módszertani kultúra javítása.
- Integrációt elősegítő csoportalakítás: a halmozottan hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű gyermekek arányos elosztása.
- A gyermekek egyénire szabott beszoktatásának, befogadásának biztosítása.
- A migráns gyermekek óvodai beilleszkedésének elősegítése.
- A gyermekek minél alaposabb megismerése, fejlődésük nyomon követése, képességeik pontos felmérése.
- Nevelőtestület, az óvoda valamennyi dolgozójának együttműködése (rendszeres team munka, dajka bevonása, esetmegbeszélések, hospitálások)
- Testi és lelki kondicionálás.
- A hiányzások minimalizálása.
- A gyermekek fejlődésének után-követése legalább az általános iskola első évében.
- A szülőkkel való jó kapcsolattartás, együttműködés, személyes kapcsolat kialakítása minden szülővel:

- * rendszeres tájékoztatás a gyermekek fejlődéséről,
  - * a gyermeki alkotások megmutatása,
  - * szülők részvételi lehetőségének biztosítása a foglalkozásokon, óvodai rendezvényeken,
  - * egyéni beszélgetések, gyermekneveléssel kapcsolatos nézetek kicserélése,
  - * családi szokások, értékrendek megismerése, megértése,
  - * a család erőforrásainak feltárása,
  - * reális szülői igények kiszolgálása.
- Együttműködés óvodán kívüli szervezetekkel, külső partnereinkkel. Különösen az alábbiakkal:
- * Családsegítő és Gyermekjóléti szolgálattal,
  - * a szociális ellátórendszerrel (önkormányzat),
  - * háziorvosi, védőnői szolgálattal,
  - * logopédussal,
  - * Zala Megyei Pedagógiai Szakszolgálattal,
  - * helyi általános iskolával
  - * szakmai szolgáltatókkal

A megvalósítást segítő tevékenységek:

- óvodai nevelésünk alapvető keretein belül megvalósuló tevékenységek,
- a gyermekek tevékenységformái,
- a fejlesztés tartalmi eszközeinek segítségével megvalósuló tevékenységek,
- az illem, az elemi viselkedés írott és íratlan szabályainak gyakorlása,
- témahét, projektek, kooperatív technikák, drámapedagógia,
- egyéni fejlesztés, sikerélményekhez jutás, egyéni ütemű készség és képességfejlesztés, speciális gondozás, egyénre szabott értékelés,
- dokumentálás,
- bemutató foglalkozások, értékelő megbeszélések, esetmegbeszélések, problémamegoldó fórum,
- továbbképzések, tréning, előadás.

Várható eredmény a gyermekek számára:

- A gyermeki személyiség pozitív irányban változik. Fejlődnek a gyermekek fizikai, szellemi és jellembeli tulajdonságai egyaránt.
- A társadalom elvárásaiból minél több elem beépül a gyermekek személyiségébe.
- Fejlődik közösségi érzésük, közösségi tudatuk.
- Az integráció fokozott érzelmi és esztétikai élmények átélésére nyújt lehetőséget.
- A gyermekek egymás kultúrájának megismerésével, és az ennek érdekében folytatott közös tevékenységekkel életkoruknak megfelelően képesek lesznek a tolerancia, a másság tiszteletére és társaik értékeinek felfedezésére.
- Az egyéni bánásmód, a differenciált feladatadás, az egyénre szabott reális értékelés alkalmazásával önbizalmuk, önismeretük erősödik, sikerélményekhez jutnak.
- Megismerhetik erősségeiket, gyengeségeiket.
- A meleg, szeretetteljes, nyugodt óvodai légkör biztosításával elmélyül bizalmuk, növekszik biztonságérzetük.
- Az egészséges életrendben a játéknak, a játékos tanulásnak jelentős szerepe lesz.
- Testileg, lelkileg és szociálisan is alkalmassá válnak az iskolai munkára.

Várható eredmény az óvodapedagógusok és a szülők számára:

- Az integráció korszerű óvodapedagógiai módszerek megismerésére nyújt lehetőséget, melynek során az óvodapedagógusok képzettsége emelkedik, módszertani kultúrájuk növekedik.
- Hozzájárul a gyermek, a szülő és a pedagógus sokoldalú és folyamatos együttműködéséhez, segíti a pedagógusok és szülők közös gondolkodását a gyerek fejlődése érdekében.

XI. Az integrált óvodai nevelés

Alapelvek:

- Az Alapító Okiratban meghatározott, enyhén sérült gyermekeket fogadjuk intézményünkben.
- A Rehabilitációs Bizottság által javasolt fejlesztést biztosítjuk számukra, megfelelő szakember bevonásával.
- A gyermekek alapvető joga, hogy sajátos szükségleteiknek, állapotuknak megfelelő segítséget kapjanak készségeik, képességeik kibontakoztatásához, személyiségük védelméhez, fejlesztéséhez.
- Biztosítjuk a kisgyermek másságát elfogadó, harmonikus személyiségfejlődését segítő környezetet.
- Kiemelt feladat a gyermek terhelhetőségének, esetleges különleges teljesítményre való képességének felismerése.
- A sajátos nevelési igényű gyermek esetében is törekedni kell az általános nevelési célkitűzések megvalósítására.
- Az óvodában nevelkedő minden gyermek számára biztosított, hogy a maga módján, a maga ütemében, a maga képességei szerint a lehető leginkább tudjon kibontakozni.
- Amennyire a gyermek sérülése lehetővé teszi, alakítsuk ki alkalmazkodó készségét, támogassuk önállóságát, segítsük együttműködését.
- Folyamatos nevelési feladat az esetleges speciális segédeszközök használatának elfogadtatása, megőrzése.
- A kevésbé sérült funkciók differenciáltabb fejlesztésével bővítjük a gyermek kompenzációs lehetőségeit.
- Az óvoda az inkluzív pedagógiai gyakorlat keretei között társadalmi, szociális, kulturális tényezőkből (és sajátos nevelési igényből) adódó integrációs gyakorlatot valósít meg.
- Az egyes fogyatékosági típusnak megfelelően a gyermek más-más területen kap speciális fejlesztést, ezt egészíti ki az óvodapedagógusok multiszenzoriális fejlesztése.

XII. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelése

A kiemelt figyelmet igénylő gyermek is teljes értékű ember. Joga, hogy megfelelő, elfogadó, ugyanakkor fejlesztő hatású környezetben éljen, fejlődjön. A gyerekek őszintén elfogadják, tolerálják a sajátos bánásmódot igénylő társaikat, a gyengébbekhez való közeledés és segítőkészség természetes számukra. Olyan pedagógiai környezetet kell kialakítani, ahol a másság felé fordulás mindenkinek természetessé válik.

Intézményünk az alapító okiratban vállalt sajátos nevelési igényű gyermekek integrációs nevelését vállalja fel.

Alapelvek:

- Minden gyermek fejleszhető.
- A fejlesztés során a gyermekek meglévő képességeiből kell kiindulni.
- A részleges zavart szenvedett, és/vagy késve jelentkező képességek fejlesztése segítő, támogató szemléletet igényel.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek sajátos nevelési megközelítést, egyéni bánásmódot igényelnek.
- Részfunkcióik fejlesztésén túl az általános személyiségfejlesztésre is szükségük van.
- Ha a gyermek kisebb fejlődési rendellenességgel küzd, vagy speciális fejlesztést igényel, lehetőség szerint az óvodában kell megszervezni a fejlesztést. (pl.: logopédiai fejlesztés, gyógytestnevelés).

XIII. Legitimációs záradék

Jelen módosítás alapja a 2011. évi CXCV. törvény a Nemzeti Köznevelésről, és a 363/2012 (XII.17.) Kormányrendelet az óvodai nevelés országos alapprogramjáról.

Véleményezte

Dátum:

Szülői Közösség

Elfogadta

Dátum:

Nevelőtestület

Jóváhagyta

Dátum:

Óvodavezető

Érvényességi nyilatkozat: 2018. szeptember 1-től visszavonásig.

Felülvizsgálat, értékelés időpontja: 5 évente

Nyilvánosságra hozatala: a fenntartó és a partnereink által megtekinthető a vezetői irodában.

Módosítás előírásai

- Törvényi változás esetén
- Feladatváltozás esetén
- A nevelőtestület 2/3-os többségi kezdeményezése alapján, a nevelőtestület dönt a módosítás elfogadásáról.
- Írásbeli előterjesztés nevelőtestületnek, óvoda vezetőségnek.

Felhasznált irodalom:

- Az óvodai nevelés programja 1989
- Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja 1996
- Kudarccal az iskolában 1992
- Mérei Ferenc- V. Binét Ágnes: gyermeklélektan
- Dr. Kuti István - Dr. Kuti Istvánné: Körlánc Környezeti nevelés az óvodában 1995 Kecskemét
- Dr. Farnos Zoltán: Mozgásfejlődés 1995
- Eperjesy- Zsámboki: Freinet itt és most 1992
- Feladatgyűjtemény a képességszintek megállapításához, Debrecen 1993
- Új utakon az óvodában K.F.A. konferencia 1994
- Stöckert Károlyné: Játékpszichológia
- Testnevelés az óvodában M.T. E. 1997
- Zilahy Józsefné: Nevelés az óvodában verssel-mesével
- Jávorszky Edit: Fejlődéspszichológia
- Dr. Hegyi Ildikó: Fejlődési lépcsőfokok óvodáskorban
- Zsámboki-Eperjesy: Az óvodai élet építőkövei 2003.
- Mit tegyünk? Logopédiai útmutató az integráló óvodák pedagógusai számára, Budapest 2006.
- Az óvodai nevelés kompetencia területei, Suli Nova 2006.
- Dr. Hegyi Ildikó: Add a kezdet! Bp. 2003.
- Dr. Ranschburg Jenő: A világ megismerése óvodás korban, 2002.
- Dr. Kolozsváry Judit: Más gyerek, más szülő, más pedagógus, Bp. 2002.